

MAGYAR NŐK LAPJA

SZERKESZTI PAPP JENŐ

*Dr. Lengyel Zoltánné
hadbíróvezetési neje*

VI. ÉVF. 16. SZ. JÚNIUS 1.

ÁRA 1.10 PENGÓ

RÉVAI KÖNYVNAPI KÖNYVEI

VI. ÉVFOLYAM 16. SZÁM
BUDAPEST, 1944. JÚNIUS 1.

MAGYAR NŐK

LAPJA

SZERKESZTI
PAPP JENŐ

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI, DIVAT,
KÉZIMUNKA ÉS HÁZTARTÁSI FOLYÓIRAT

KATONADAL

IRTA: PAPP JENŐ

Nem is dal, csak nóta. Nem is fújják egyedül és magányosan, hanem legtöbbször tömegben. Ha szakasz menetel rá a gyakorlótér felé, mintha a keretek alatt patakcsobogás szólna. Az éneklő századok, zászlóaljok és ezredek taktusa messze környéken felveri a júniusi erdők csendjét. Abbamarad a mezőkön a tengerikapálás, a lányok felegyenesednek s leszedik fejükről a piros kendőt, hogy a fülük tisztábban hallja a feléjük szálló katonanótát. Öreg béresek megállítják a nyikorgó ökrösszekeket s úgy engedik el maguk mellett a daloló ezredet, mint fiatalságuk fergetegét. Régi tűzharcosok felkapják fejüket a felzendülő harsogásra s belenyilal szívükbe a legyőzhetetlen múlt, a tábor térsége, olasz hegyek visszhangja, Oroszország egyhangú láthatára, ahonnan keservesédes volt visszagondolni a házra, a határra, jószágra, asszonyra és a hetvenkedő vasárnap-i táncokra. Reggelente látom, hogy a kivonuló honvédek dalolására kicsapódnak a hegyvidéki vil-lák ablakai és a kócos női fejek lemosolyognak a magasból. Hallgathatnák ezt a nótázást becsukott ablakok mellett is, láthatnák is őket, de ez nekik kevés. Kitárják előtte az ablakokat, hogy a friss torok és fiatal szívek kiáltása benyomulhasson az ébredező lakásba. Megfürdetik arcukat a beömlő reggeli nap és a behullámzó katonadal üdítő folyamában. Ezek a civil testek még melegek, a paplan és a párna puha fészkekből ugrottak ki. Ugy sietnek felhasználni a vidám és pattogó katonanótát, mint a betegek a villanyozót. Üdítő zuhany nekik a száz meg száz jókedvű fiú reggeli himnusza, amelyet az egészség, a bátorság, az edzettség harsog ki belőlük.

Igaz, ma dübörögnek velük a páncélozott harci-kocsik is, harapdálják az út testét recsegő hernyótalpak és előttük és utánuk haragos gépek szuszognak. Amerre mennek, több a motorzúgás, mint a méhdön-gés. Parádézni ritkán parádézna. A Vérmezőn reggelként csak néhány díszcsapat tart zenére igazított felvonulást. Csillóságuk is eltűnt, nincs látványos szuronyerdő, ruhájuk földszínű s a menték nem lobog-

nak a huszárok után a szélben, vágtaözben. Kevés a honvédeken a szemkápráztató sallang, nincs hiú tetszelgés, nem fontos a külső hatás s katonaságunk sutba dobta a sok aransujtásos, zsinóros, paszomán-tos és zászlós fellépést. A háború komor és kegyetlen, nem tűri meg ma a játékos színeket, se katonán, se stíluson, sem a cselekedetekben. A lelket ragadta meg, azt ruházta föl, az akaratot nevelte meg és a katona szívét töltötte meg hittel és meggyőződéssel. Ez a világháború úgyszólván mindent elsöpört, ami régen a romantikából a zubonyokhoz tapadt, legyen az virág, zene, kendőlobogtatás, vagy fényes hári-jánoskodás.

De a dal megmaradt.

Megmaradt, mert a fiatal szíveknek utat kell engedni az imán kívül is az ég felé. Ott laknak a szentek és az álmok is, álmok nélkül pedig ifjú ember nem igen mozoghat még ezen a lángbaborult földön se. Ugy hallgasd a katonanótát, hogy az ma az ifjúság kemény költészete, napsugárral bevonva, záporban megfürdetve s a Kárpátok ormáról szedi a dalhoz a tiszta havat, a Dunától kölesönzi a hőmpölygő áradatot, mely áttör a hernyótalpak és gép-pisztolyok ropogásán és arról beszél, hogy a fegy-verbe szólított fiatalság tűzben, sárban, hóban és hegyek közt is tartja szívében az összeköttetést a szebb világgal. Az egyenruhák helyett a szívek csil-lognak a dalban. Szép volt a régi monarchia had-serege s a hadimúzeumok rengeteg becses rekvizitu-mot őriznek róla. Azonban a vegyes ajkú csapatok sohase tudtak olyan egységesek lenni, ha dalra nyílt az ajkuk, mint ma a mi fiaink hadserege, mely ha azt danolja, hogy »Erdő-mező ázik« — akkor annak a magyar csapatnak minden egyes harcosa tudja, hogy melyik erdőről, melyik mezőről és melyik megvédendő hazáról van szó. Mind ismeri a tájat, mely most könnyben ázik. Mind ugyanolyan toronyra gondol, mind érzi, mind látja a faluját, mind háta mögött érzi a városát, otthonát, asszonyát, gyerekeit és jövőjét, mint mi, akik nem győzünk eleget gyö-nyörködni, hogy mennyivel szebb ma a katonanóta, mint régen volt és mennyivel közelebb állnak a szí-vünkhöz azok, akik a nagy tűzpróbák előtt itthon meg-megzendítik civil ablakunk alatt a kórusban felelendülő új katonanótákat.

A BALATON festői hatása

SZÖRÉDI ILONA:

Csopak, 1944 tavasza.

Hányszor utaznak a magyar festők idegenbe, hogy nagy nemzetek kultúráján kicsiszolódva új témákat, meglepő formákat találjanak. Színeket, tizeket, árnyalatokat hajszolnak, lázasan keresik a déli napfény izzását, az erős, merész színeket, búzakék tengerek moráját, egzotikus nővények buja tenyészetét, antik épületek nyirkos mohosságát vagy a tengeri kikötők halszagú, tarkaruhás népét.

Most hiába vágyódnak a művészek tá-

sárgatollú, feketenyakkendős szécinkék, a piros-fekete-fehér sapkájú stiglicék. Barátságosan néznek rád a szőlőkarók csücséről, majd a cseresznyefák babos fehérségébe vesztegetve inceselkedőn hívogatnak. Édes csattogással hintázzik a rezedaszín barkát hullató diófák verdeső ágain a rózsaszínmellényű, feketefarkú pintyöke s a veszprémi apácák hófehér bottíves zárdája felől a legolvadóbb hangú, legelegánsabb

szántott földszin uralkodik lilás párába burkoltan, mellette halványan, majd erőszakos harsogással pihennek az öszibúza táblák. Keleti bársonytakarók jutnak róluk eszedbe, amiket Velence erkélyeire függesztenek Űrnapján. Ha főnézel, a paloznaki keskenyvállú, fehér tornyú templomot látod a dombtetőn, egymásmögé álló, súlyos nádtetővel fedett, titokzatos kis házak közepén. Ha lefelé vetted tekinteted, a part felé kúszó sötétvörös táblákon szántó-vetőket pillantasz meg. Itt férfi, ott asszony fogja az eke szarvát. Az ökrök fehér-sárga foltjai aranyosan világítanak a délutáni napsütésben a mélyvörös alapon s följük izzó, ragyogó üvegablakként világít a Balaton délutáni kékje. Nincs szebb, adriai türkizkék, mint a Balaton tavasz-délutáni, áprilisi átlátszó türkizse. A földnyelv keskeny hegye előreszeggett hosszú aranypenge s mellette még diadalmasabban harsog a tó kék színe. A távolban az aligai partok pártás homoksziklái rózsaszín-kőporsárga ködben lebegnek. Kell-e ennél szebb sivatag- vagy tengerkép, kell-e ennél nápolyiasabb-afrikaibb vízió?

A vasúti töltés menetén a fák még nem borultak zöldbe, koronájuk lilája összeolvadna a hegyek biborszínű oldalával, ha csak nem választaná el őket a gyümölcsfák fehérő sora.

Szelíd, templomozó asszonyokként járnak-kelnek könnyű, fehér himzett csipkés kendővel fejükön a mandula-, cseresznye- és almafák. S mint Nipponban, rózsaszín cseresznye is akad az apácák gyümölcsösében és egy pár nemesi udvarházban a sárgálló forsythia mellett.

Megfiatalodva, felfrissülve térsz vissza első sétádból és csak arra kéred a Mindenthatót, adjon lehetőséget arra, hogy mindazt megfesthesd, amit ez a gazdag színű, márdárdalos vidék elibéd tár.

Szörédi Ilona: Csopaki présház

voli egek alá, hogy friss művészi ösztönzést nyerjenek. Itthon maradnak s a külföld tájai, kikötői, embernépe nem hódítja el az ifjú erők képzeletét a hazai tájtól, a magyar néptől. Nézzünk önmagunkba s valljuk be, veszítünk-e vele? Nem nyílnak új perspektívák befelé, ha a magyar föld színdobogását hallgatják?

... Pár év óta én is a Balaton mellé járok, mint csopaki ingatlantulajdonos. És legutóbb már csakis idejárom. Itt ejtett meg végkép a Balatonnak és hegyeinek varázsa s ha a hétköznap zsarnoksága miatt nem is nyúlhatok mindig az ecsethez legalább szemmel szívom fel a látott szépségeket, az újonnan felfedezett s a külföldi tájakkal mérkőző s azokat felülmúló tájakat.

A közönség Csopakot csak a boráról ismerik, a közelben lévő Balatonfüred azonban kultúrhegy, élékelőségek üdülőhelye, szanatóriuma az öregek szívgyógyintézte, a békevilágban még Rabindranath Tagore is meglátogatta.

Minket festőket azonban az érdekeli, ami „kimaradt a Baedekerből”. A festő először körülnéz, mielőtt felszedelőzködik terhes felszerelésével, a festőtáskával, táboriszékkel s a táblával vagy vászonnal. Nagyot lélekzel a füvek, gyümölcsfák illatával teleszórt levegőből s elindulsz a szélben vadászni. Fegyvertelen, ártatlan vadász vagy, nem ölni indulsz, hanem még a mulandót is örökéletűvé szeretnél tenni, ám-bár egy idő óta a művek halhatatlanságába vetett hited alaposan megrendült. Előled nem rebbennek fel ípedten a madarak, a

ruhájú dizóz, a sárgarigó furulyázik, új életre ébresztve gyermekkorod elhaltak hitt emlékeit.

Ámbár festő vagy, nemcsak színpompájuk ragad el. Csicsergő gyermekhangjuk, tiszta szopránjuk megfogja szívedet, megalapozza benned azt, ami minden formánál, minden színnél fontosabb. Hangulatba ringat, feloldja a gyötrelmek bilincset az átélt izgalmakat, a jövőtől való rettegést és feledtetni a ma robotját. Az emberek és fák örvendező barátai édes szavukkal Szent Ferencet juttatják eszedbe. Megérted, hogy a fényeslelkű Poverello beszédbe elegyedett a madarakkal és ők megértették a költőlelkű szent szárnyaló himnuszát. Meghallgatták és együtt énekeltek vele. Emberibbökké váltak az embereknél.

Szent Ferencet idézik fel a csopaki táj Umbria szelíd lankáira emlékeztető hegyei, völgyei is, amik édes-fájó nosztalgiaival facsarnak könnyet szemedből. Szemedből, amik nem láthatják sem a valóságban, sem a firenzei Fra Angelico Benozzo Gozzoli, sem Perugino s az umbriai toscanai festők képein a mesés Toscana, Umbria hegyhátaival, völgyhajlataival. Aztán föleszmélsz, nem lehetsz-e te is a balatoni partok, hegyek költője, ahogyan az elmúlt századok művészei saját szülőföldjükből teremtettek Tündérországot?

Nézd... mennyi festői szépség tárul elé! A föld, amin állsz, az út, amin felfelé haladsz, csodálatos, mély biborszínű és az a különös szín még élénkebben parázslik a tavaszi fű maróan erős zöldjében. A hegyek vállán is ez az égetett vörös, frissen

Szörédi Ilona: Csopaki Magdolna

János ÚTTRAVALÓT KAP

I R T A :
Terescsényi György

Bozóki János, meg a felesége éppen csakhogy hazatértek a földről, a kapukat éppen csakhogy odátámasztották a számos sarokba, alighogy az asszony alággyújtott, egy kis zsírra vereshagymát vetett, az ember lerúgta lábáról a felfeslett torkú csizmát, hogy azt mondja, „itt meg-tüzték ám, hékás, szurkosfonálta!... egy-szerre csak nyílik a pítvarajtó s belép rajta Lábadi Ferus, a kisbíró.

Mint valami sárga virágot, egy papír-lapot tart a kezében. Ragyavert, hoka képe mosolyra húzódik szét, amint fel-kínálja az embernek.

— Ehun van é!

János nem nyúl utána, rekedten kérdezi:

— Mi a?

— Jól tudják azt kendtek.

Mert hiszen csakugyan tudták. Napok óta várták már, aggódva ébredtek, szo-rongva futottak ki a földre, kapkodva dol-goztak, este korán bezárkóztak, hogy hátha talán mégis... elfeledkeznek Jánosról ott benn, legalább is kimélettel lesznek iránta. Jó Istenem, miért is ne lennének valami csekély elméssel, hiszen alig nyolcchetes házások még ők. Eppen csakhogy összeszokni kezdenek itt kánn a tanyában.

Dehát Lábadi Ferus csak állt és vigyor-got előttük ott a pítvarajtóban és huncut bókolással az embernek kíngatja a sárga papírvirágot. Az új asszony vérpírosra gyul-ladt orcával motozott a tűzhely előtt, János végre nagyot nyögött és kimondta:

— A behívó?

— Az.

— Mikorra szól?

— Holnap reggeli hatra. A városba.

— Melyikbe?

— Ne tetesse kend magát! Tudja azt jól kend. A marstéri kaszárnyába, ládával, cakkumpakkal. Ez a parancs!

Az ember testében most engedett fel a riadalom görcse. Komoran válaszolt és el-utasítólóg. Hogy most már amaz ne vigyo-rogjon itt tovább. Adja át a papírt, aztán szedje a sátorfáját.

— Jóvan. Ottleszek.

A hivatalos ember arcáról nyomban le-múlt a fintorgás. Plajbászt húzott elő és a sípkájára, mint valami gyászszóvettel bevont dobra, rásímította az idézőt.

— Ide írja a nevét.

Akkor szelvényt hasított le a céduláról, a felét átadta, a felét megtartotta. Ment volna már s kiengesztelő jóindulattal bú-csúzkodni akart.

— Nohát levágtak, begyűjtöttek?

Egyik sem válaszolt. Amaz megint:

— Itt a kanyarban az a szép szálas lu-cerna a maguké?

Bozóki, meg az asszony csak állt, csak bámult a levegőbe. Nem feleltek. Utoljára még mepróbálkozott a hivatalos ember:

— Esső kellene. Hej, jaj... Egy jó ki-adós esső...

Semmi felelet nem hallatszott. Kívül már hulldogált a sötétség.

— No, én még is tovább, — lépkedett kijelé. — Van még nálam néhány ilyen sárga. Azokat is kézbe kell adnom estélig.

Amikor felocsudtak, teljes sötétség vette körül őket. Nem érezték meg, mióta van-nak egyedül, mennyi ideje ment el a kis-bíró.

Akkor az asszony lámpát gyújtott és megcsinálta a vacsorát. János főlhagott a padlásra s előkereste a ládát. Zöldrepingált kéziszelekrény volt, a közepére vasfogantyú volt szerkesztve, negyven centiméter a széle, nyolcvan a hossza, amint az a kato-nának rendelve van.

Szó nélkül vacsoráztak meg és vacsora után elkezdték a bepakolási munkát. Külö-nösen az asszony sürgölődött, János ko-mótosan leült a lóca sarkára, időnként rá-tómótt, rágyújtott, eregetette a füstöt.

Három váltóinget, három alsót rakott be az asszony, azután hat pár tiszta kapcát, egy meleg mellényt, egy kizitörölt, a szap-pant, a borotvát, a kistükröt, a fésűt, a kistálát. Keszkenőt a magáéból adott és egy szép gyolcs kenyereskendőt.

Julis, — ez volt a neve, — ott térdelt a láda előtt és féltő gondossággal rakta, ra-kosgatta a holmikat. Közben nyösöz-gött és motyogott magában a szegény s egészen elfoglalta a berakodás munkája. János szívét egyszerre csak összeszorította valami s nem bírta tovább látni. Felkelt, hogy megnéze az állatokat. A kutyán kívül csak kettő volt. Egy szelíd lovacska, meg Narancs, a tehén.

A szük istállóban aludt már mind a kettő. De amikor az ember belépett, meg-ismerték és ráfújtattak nehézszagú állati lélekeztükkkel. János kinyújtotta kezét és megérintette az egyiket. A ló volt, a Tün-dér. Jobboldalt fekiudt az alomban, de nem állott talpra, csak csendesen meghorkant.

— No! — dörrent el az ember röviden, mintha azt akarta volna mondani, hogy csak nyugodtan, nyugodtan. Éjszaka van még, messze a hajnal, aludni kell.

Sovány volt a ló hátgerince és a csigo-lyák taréjút egész jól meg lehetett szá-molni a bőr alatt. Most már az asszony fog egy darabig velük bajoskodni, mert eddig csak inkább Narancsral foglalkozott.

Az ám, a Narancs... Háromszázkilen-cvenhat pengőért vették a halasi vásáron bizonyos nevezetű Kiskopasz Mártontól. Nem tudja miért, most, ebben a nehéz késői órában az a Kiskopasz jut neki az eszébe. Amint ott áll a sötét istállóban, el-mosolyodik. Sem kicsi nem volt ez az ember, sem kopasz. Vastag, hasbavállas gazda ez, bozontos szemöldöke és sűrű bajusza van. Milyen furcsa is az élet... De az igaz, hogy tisztességes ember. Azt ígérte, hogy nyolc litért ad majd a tehén. Nahát, mostanig odáig vitték vele, hogy áltáljában tizet, néha többet is ad.

A sötétben megtalálta a tehén nyakát és végigmenve rajta, ujjai megkeresték két sarva között a gubancos szőrözetet. Bele-tárt a csomókba és vakargatni kezdte. Az állat ébren volt, hagyta. Jól is eshetett neki, mert meg-megcsóválta a fejét s a szarvával oldalabükécs az embert.

— Nono! — mondta neki és lassan ki-ment az istállóból.

Az égen borulás sűrűsítette össze a fel-legeket, villódzás semerre sem látszott. Csak a tanyablak veres csillaga ragyo-gott balfelől, de mintha ugrált volna szem-mének látásában jobbra és balra... Ejnye, mit is csinál, mit vakoskodik ott benn az a szegény asszony...

Julis ezalatt vagy háromszor berakta s

aztán megint visszarendezte a holmikat. Lassan csinálta, szinte már álmában. Bab-rálta, simogatta a kendőket, egymáshoz igazította széleiket. Hányták, csapkodták, hintáztatták őt is a zürzavaros gondol-tok. Közben tudta, hogy tess-vesz, motoz körülötte az ember is, néha kimegy, majd megint bejön. Most is nyikorkdul az ajtó-szárny. Ó az, János, a szegény. Leül a lóca szélére, maga elé igazítja a kistökét és vágja, vágja, vágja a dohányt.

Nagyon keveset beszélnek eiközben. Egy-egy odavetett szót, ami szinte csak vélet-lenül bugyyan felszínre a gondolatok ár-jából.

— Kukoricát vehetsz a laposba, — így szól az ember.

— Eladom, — motyogja az asszony.

— Zsuppot s hagyatsz a tetejére.

— Csak a piacolás, az, az...

— Majd írok ám, ne félj.

Igy múlnak el hosszú, hosszú negyed-órák. Nagy halomba gyült már a dohány az asztalon, Julis végérvényesen elkészült a ládával és csendesen rá akarja hajtani a fedelét. Ebben a pillanatban egész testében összerázkódik. Az urára pillant s tágra-nyitott szeme nagy rémületet árul el. Já-nos azonban mindebből semmit sem vesz észre.

Ezt látva, zaj nélkül felemelkedik az asszony a láda mellől. Odamegy a szubló-hoz és a pártakép alól óvatossággal mozdulattal előveszi az imádságos könyvét. Visszaon a könyvvel és lekuporodik a láda mellé. Oldalt fordul és a homályos lámpaderen-gésben lapozni kezd benne. Kis képecské-ket keres, szép fényes rajzolatokat, amiket még lánykorában gyűjtögetett. Levendula illata jó ki, száll fel a lapok közül: ott simulnak, sorakoznak egymás mellé a gyönyörű szentképek. Ki kell választani egyet, ez a nehéz feladat.

Könyvein át nézegeti Antalt, a barna-ruhás szentet s balkarján, a könyvön mo-solygó édes kicsi Jézust. Veronikát is meg-simítja, aki oly borzasztóan néz rá egy másik képen és előmutatja a szörnyűséges kendőt... Nem, nem, ez egyik sem lesz jó.

De hát melyik? Talán Máté az angyal-lal, vagy Márk az oroszlánal, Lukács a tulokkal és János a sással?... Mária, Mária, a boldogságos? Amint ott áll a holdvilágon és sarkával megtöri a tégly-fejét! Ez az, ő az oltalom, a mindnyájunk égi anyja.

Máriát kell választania, Máriát kell oda-lopni a ládába, a feneket borító papíros alá.

Az ember ott bóbiskol a lóca mellett, karjára könyökölt s a lámpa perseg, nem ér olajat a bél vége. Határozni kell, gyorsan és félelem nélkül!

Julis most körültekint és látja, hogy az ember lassan lélekszik ültében, talán el-aludt. A szemközti falon, a szublót fölött egy nagy feketé folt ugrál... talán a vizeskancsó veti oda az árnyékát.

Reszkető kézzel benyúl a ládába s ki-emel egy szabályosra rendezett kendő-csomót, hogy a ládát borító papír részéhez férjen. És az utolsó pillanatban visszarántja Mária képét.

— Nem jó, így sem jó!

Mégiscsak Jánost választja, a védő-szentet, aki mint sas emelkedik fel az isteni eredet titkához és az ő szegény urát is bizonynyal meg fogja védeni.

— János, oltalmazd... Szent János...

Gyors mozdulattal véglegesen becúsztatja a szentet a papír alá, a kivett csó-magot ráhelyezi és lecsattantja a fedelét. Felriad az ember.

— Késő van már, szívem. Aludjunk, — mondja.

Es lezuhantak a fekvőhelyre, tompa fáradtsággal.

Selyemszalagos BOT

I R T A: GYOMAY GYÖRGY

Juliska nagy szívdobogással, orcapivásal siet a dülön a Gulyások-ere felé. Kezében nagyokat lódul a bot. A boton boldogan hahotázna a piros, kék, zöld, sárga selyemszalagok. Osszeölelkeznek. Susognak ismeretlen jóérzésekről és szerelmekről. Még össze is csókolóznak. De Juliska a szalagok jókedvéről nem vesz tudomást. Csak néz előre a Kovács Andrásék tanyája felé, ahová neki most ünnepélyesen be kell állítani. És megállapítja, hogy akkor is bolond volt, amikor erre az útra vállalkozott.

Mert legtöbb helyen az a szokás, hogy emberfővel hívogatja össze a lakodalmi vendégeket. Itt azonban kitalálta valaki, bizonyára olyan időben, amikor kevés volt az emberfélé, hogy a lányos házhoz lányvőfély hívogasson. Ez a buta szokás mindmáig meglepetésült. Így került ő is a sorba, hogy a legjobb lánykorabeli cimborája, Maglódi Ilka felkérte, hogy hát hallod-e, kedves. Elvesz a szeretőm. Tartunk egy kis lakzit. Gyere el hívogató vőfélyemnek.

Erre ő persze mit felelhetett? Csak azt, hogy örömmel megyek, kedves Ilkám. És vállalta is a nagy feladatot szívesen. Mert nem utolsó dolog az, amikor ünneplő ruhában, félcipőben, bottal, selyemszalagokkal beállt az emberfia a tanyákba. És hibátlanul elmondja a hívogató szöveget. A rettentő nagy hiba csak ott van, hogy Kovács Andrásékhoz is be kell menni. Kovács Andrásról pedig mindenki tudja a határban, hogy neki udvarolt, rettentő komolysággal, egy esztendőnél is tovább. Ő pedig, minden különösebb magyarázkodás nélkül kikoszorazta.

Juliska megáll egy pillanatra a dülön. Felnéz az égre. Megállapításba veszi, hogy esőszagot hoz a szél a Gulyások-ere felől. Az égen nincs most kétség. Szürke felhők költöttek rugdosásuk meztől odafönt a felhőbárányokat. És hajkurásszák őket az ég alján feketedő legelők felé.

— Be kell menni Kovács Andrásékhoz is, — szorongatja kezében a nyomtatott meghívót, amit a szavaltat után ünnepélyesen át kell adni a megtisztelt családnak. És most azt magyarázza önmagának, hogy az egész Kovács András-féle kikoszorászásnak nem volt sok értelme. Mert mióta azt a legényt elűzte maga mellől, azóta a többi legénység úgy elkerüli, mintha az apja legalább is akasztottbetyár lett volna. Amint kitűdőtt, ez azért alakult így, mert Kovács András a nagy szegyen után azt mondta a tanyai cimboráknak:

— Kedves pajtások. Látjátok, szegyenbe hozott ez az égetni való Bokor Julis. Pedig nem volt rá oksága, mert én igazi szívből járultam mindig hozzá. Azért állapodjunk meg, hogy élő legény a lábát be ne tegye soha többé a tanyájukba.

És a legények álltak a fogadalmat. Elkerülték őt mindig. Egy végtelen hosszú éven keresztül. Hiába mosolygott rájuk. Hiába hívta egyiket, másikat magához, egy kis társalgásra. És most úgy fordult a sor, hogy neki sajátlagosan, be kell állítani a Kovács Andrásék tanyájába. Szembe kell nézni a legénnyel, az anyjával, az apjával, a hugával. És még akkor is jó képet kell mutatni, ha azok úgy néznek rá, mint a kutyára.

Bokor Juliska újra megállt az úton. Magyarázza a boton táncoló selyemszalagokat. És legszívesebben visszafordulna. De tudja, ezt

nem teheti meg. Mert minden tanyáról figyelik, hová megy, kiket hív meg a lakodalmra. Így hát átkozza azt is, aki a vőfélységet kitalálta. Szidja önmagát, amiért erre az útra vállalkozott. És csak lépked tovább szívdobogva, a pirosfejű, fehér ruhájú tanya felé.

— Nem fordulhatok vissza. Mert Kovács Andrásék is észrevettek. Ha visszafordulok, azt hiszik, félek tőlük, — susogja hof pirosan, hol elfehéredve. És mint az alvajáró, megy tovább a dülön.

A selyemszalagok tovább ölelgetik egymást a boton. Néha eljárnak sebesen egy táncot. Meglibegtetik kívánatosan karcús testüket. Körülölelik a Juliska piros arcát, fekete haját. Meg is csókolják a száját. De a lány nem vesz észre a kedveskedésekből semmit. Akkor riad csak fel, amikor már előtte fehérik a mindig elkerült tanya. És ott barnul előtte a konyha tótótszajú ajtaja.

Bokor Juliska egy pillanatra megtorpan a küszöbnél. Itt van hát a félelmetes helyen, ahol mindig szidják. S ahol csak rosszat mondanak róla. Aztán hirtelen elhatározza, hogy leghelyesebb lesz, ha minél gyorsabban elintézi a sort. Legalább egykettőre tülesik mindenben. És mehet tovább. Azért nem is áll meg. Csak megy a konyhába. S amikor meglátja a ház asszonyát, a Kovács András édesanyját, máris kezdi a sort.

— Maglódi András és neje, Kolompos Őrszi általam tisztelik meg ezen tisztességes tanya háznépét, hogy Ilonka leányuk menyegzője napján szívesen látják mindnyájukat egy falás húsrá, egy pohár borra, egy kis családi szórakozásra. Úgy engedje meg a felséges Őrsteni

Mikor végére ér a szavaltatnak, megáll. És átnyújtja a keménypapírból készült meghívót az asszonynak.

— Tessék.

Aztán vár, hogy mi lesz a válasz. Mert ilyenkor kedveseket, mosolygósokat illendő mondani, amivel megköszönik a meghívást a lakodalmas háznak.

ASSZONYOK

Láttam kiázott kezeket.

Mosták az ablaküveget.

Láttam gyöngyöző arcokat,

míg a teknőben patyotát

ruhák lizzadtak a gőzben.

Papucsok csottogását hallottam.

Mentek a mezőre hajnalban.

Kenyeret vándoroltak az utcán

a pékhez, s dére visszatérve

furcsán mosolyogtak rám...

Láttam vödöröket s keféket.

Tudtam, a padlók fehérek.

Láttam hajló derekakat

s vasalót lengető karokat.

S a karok ringattak gyereket,

emelték nehéz betegét.

Varrógép mellett, — Iskolában,

Íróasztalnál és a gyárban.

Mind, — mind egyetlen dalit dudoltak

a szeretetéről, — asszonyok voltak!

ZAGYVA MÁRIA

Nyílik a szoba ajtaja. Az idegen hangra előkerül az ember, a lány. Legutoljára előjön valahonnan a legény, maga Kovács András is. És mind úgy tesznek, mintha nem tudnák, hogy idegen vendégség áll a konyhában.

— Ki van itt?

— Maglódi sógorék tiszteltek meg bennünket az Ilonka lakodalmára, — magyarázza Kovácsné az urának, meg a gyerekeinek. Aztán Bokor Juliska villámlik a szemé. Úgy sziszegi a válaszi: — Mondd meg Maglódi sógornak, hogy olyan lakodalomba, ahol te vagy a hívogató vőfély, ahol te is ott leszel, oda mi nem megyünk el!

— De nem ám — nevet fennszóval a lány az anyja után.

Juliska úgy érzi, követ vágta a szemébe. Elkómosodik előtte a konyha, a sok lábas, a falon fehérlő virágos tányérok. Ilyen meghívás még nem volt a világon, hogy valakit így visszatartottak volna, motyogja. S egyszerűen lángot vet kezében a sok selyemszalag, a bot és minden, ami csak körülötte van.

— Csak mulass te, a sok udvarlóddal — harsogja nagy vigyorgással a gazda is a visszatartást. S int a fiának, hogy itt az alkalom, fizessen ő is vissza mindent ennek a híres Bokor Julisnak.

Kovács András lehajtott fejjel néz maga elé. Az arca úgy feketedik lassan el, mint az éjszakába bújóf piros lángú alkony. Nézi a lányt, akit szeret. S akit sértegetnek végig a szülei, hogy már alig tudja visszafojtani a sírást. Aztán akkorát ordít, hogy a virágos tányérok is megrezdülnék a falon.

— Elég volt! Mit bántják ezt a lányt? Ami kettőnk között történt, ahhoz senkinek semmi köze!

— De pártolod! Talán még mindig szeretted? — siklítja közbe az anyja.

— Akár szeretem, akár nem. Ő most hívogatni jött ide, nem a maguk szürkáltsait hallgatni. Azért bánjanak vele tisztességesen — bömböli tovább nekivadulva Kovács András és odaáll a lány elé. — Mondd meg Juliska annak, aki küldött, hogy ott leszünk a lakodalomban mindnyájan, vagy szétverem az összes tanyát!

Juliska megdermedve hallgat. Legjobban szeretné eldobni a sok szalagot botostól, mindenestől. És sírva nekifohanni a dülönnek, hogy minél előbb otthon lehessen.

— Azért jött ez hívogatóni, hogy már jó lennél megint neki! — kiabál újra Kovács Andrásné tele szájjal.

A legény nem bírja tovább hallgatni a sérteket. Megfogja a lány reszkető kezét. Kiveszi belőle a botot.

— Gyere innen, kedves — huzza kifelé maga után. S csendesesen vigasztalni kezdi. — Ne vedd tudomásba, amit mondanak. Juliskát!

A lány fehér, mint a virágszírom. A mellet ezer kasza vagdossa. Szívében hegyes szegkek ugrálnak. Felelni akar, de nem tud. Csak megy a legény után. Mint a holdkörös. S úgy érzi, legjobb lenne meghalni.

Kovács András kivetelt a vendéget egész a dülőig. Beszél neki sokáig. Aztán tovább kíséri egy darabon, a keresztútig. Aztán az iskoláig. Aztán a Maglódiék tanyájáig. Ott is beszél neki, egy jó óráig. Lóbázza a kezében a szalagos botot. S amikor egyszer a lány elneveti magát s azt súgja a fülébe, hogy majd kitaláljuk magunkat a Maglódi Ilka lakodalmán, úgy fellobbja a vőfélybotot a magasba, hogy majdnem az égig repül. S a selyemszalagok úgy táncolnak, mintha már az ő lakodalmukra hívogatnák boldogan a tanyai vendégeket.

SZÍNHÁZI KRÓNIKA

Az a veszély még ma is fennáll a polgári családból származó és ott élő lányokra, mely akkor fenyegette őket, mikor a színészet még új volt nálunk s a theatrum déleceg aktorai elbűvölték az ifjú lányok szívét és fantáziáját.

Szigligeti Ede a »Liliomfi«-ban a hősszerelmes színész polgári hódítását írta meg s a Nemzeti Színház tavaszi repriznek szánta ezt a kitűnő magyar bohózatot, mely összes kellékeivel, bohémságával és vidámságával együtt valóban beleillik a nyáreleji hangulatba. Sokat tud ez a gézengúz Liliomfi úr, társával, a rongyos Szellemfiel együtt, akik, mint két jókedvű vagabund jelentkeznek a Kisfaludy Károly utáni magyar színpadokon, népszerűsítve és megszipítve a színészenyér mostoha morzsáit s bemutatva, hogy a pénztelen, éhes és lenézett komédiások mennyi ötletességet, mennyi szívet és milyen nagy életrevalóságot hordoznak magukban. Liliomfi úr: halhatatlanságot biztosított magának az író segítségével, mert Szigligetinek sikerült elrejtienie ebben a figurában mindazt, ami vonzóvá és rokonszenvesse teszi a kőcevík birodalmát. Maga Szigligeti-Szathmáry József rej-

Ungvári László és Márkus Tamara

E hódítás megszervezésében abban bízunk, hogy a leány lelkére ellenállhatatlan varázst gyakorol színészi mivolta, a lámpák ragyogása s az a titok-

Elmondja: Papp Jenő

az ünnepelt nagy színész se kiábrándult, hanem hamvas rajongó lélek, aki mindenre kapható egy örvendetesen szép kislány kedvéért.

A feljűtésnek megvolt az a kettős haszna, hogy a közönség két órára elkalandozhatott egy ártatlan kor bohókás és mulatságos irányai felé, a fiatal színészgárda pedig bebizonyíthatta, hogy úgy, ahogy, de már tud egészen könnyű fajsúlyú vígjátékot is játszani. Ungvári László, mint Liliomfi, meglepően hajlékonyan mutatkozott, a csitrik és érett fruskák igazi festett lovagjaként lépett föl, szíve és derűje fénylett, vidámsága természetes s ha mozgékonyaságát nem eresztette volna szabadon, egészen a szelességig, akkor komoly és értékes alakítással tűnt volna ki. Társa, Maklár Zoltán, aki Szellemfit személyesítette meg, élt az írói és rendezői felhatalmazással és vaskosabban húzta alá a szerep vándorszínészi vonásait. Meg is nevette hálás hallgatóságát. Aranyos és durcás a mindig helyenlévő Somogyi Erzs, halk és szerény N. Márkus Tamara, mint szerelmes úrlány. Komikai vénájának kiaknázásával Vándory Margit

Maklár Zoltán és Bodnár Jenő

Pethes Sándor és Matány Antal

tízük a figura mögött, aki álmaikat valószínűsíti meg, mikor a lírai hősszerelmes összes eszközeit felhasználja, hogy elnyerhesse Mariska szívét, ezt a fehér leányszívet. Liliomfi úr felöltötte búzakék frakkját, felcsapja ünnepi cilandrét, felesípteti monokliját és hódító nyakkendőjével, szertelen vidámságával, könnyelműségével és fellengő valómásaival indul ostromra a vén nevelőapa, az akadályok és bonyodalmak ellen, hogy övé lehessen egy tiszta leány abból a világból, amelyet Liliomfinak, mint komédiásnak, el kellett hagynia.

zatos levegő, mely a jámbor lelkek mélyében jótékony vonzerővel veszi körül a művészeket. Ezenkívül Liliomfit szeretik is. Sőt maga is komolyan szerelmes. Szigligeti alkalmat ad neki arra, hogy pompásan megteremtett színpadi társával, Szellemfi úrnak nevezett Sancho Panzájával, aki kelléktári lándzsával hadakozik és a görög harcosok tarajos harci sisakjában feszít, legyőzzék a hiú vénlány tolakodó ömlengését, Szilvay professzor úr erőszakoskodó házassági szándékát, s a ravaszdi kocsmáros fikáit. Mennyi bájos bonyodalom s mily meghatóan üde világ ez, hol még

állította elénk a szerelemtől megvakult vénkisasszonyt és Hosszú Zoltán keltette erőteljesen életre a spekuláló fogadóst. Az asszimiláló Schwarczot és fiát, a keresztény lánytól kosarat kapó Adolfot jellegzetes hanghordozással és igen élethűen karrikírozta a kiváló Pethes Sándor és Matány Antal. Bodnár Jenő mackósan ábrázolta a vénségére ifjú lányba habarodott professzort. Pataky Jenő eleven pincér és szerelmes legény. Feltűnt Sándor István igen jellemző uracsa. A rendezést Szilassy Gyula végezte, igen sok jó érzéssel.

Fiaink fegyverben

I R T A :
székelyi Nyíry László
ny. vezérkari ezredes

A lágyan suhanó tavaszi szellő ma ismét honvédeinknek, fegyverben álló fiainknak Szűz Máriás-lobogóit lengeti a Kárpátok előterében. Ott harcolnak ezek a fiatal hősök, ahol egykoron apáik ontották vérüket. Az eseményeket az idő száguldó kereke le sodorhatja a történelem színpadáról, de az emlékeket, a legendás, hagyományos, magyar hősiességre való emlékeztést soha! Mert jól tudja ma is az egész világ, hogy a Kárpátok gyepűin vérző Hédervári nádor maroknyi csapatának, majd IV. Béla magyarjainak hősi helytállása éppen úgy megmentette nyugatot a tatár betöréstől, mint ahogy Hunyadi János, Kapisztrán és más magyar vitézek seregei megállították a török áradatnak Nyugat-Európa felé sodródó hullámaait. A mi fiaink ugyanezt cselekszik ma. Összemérik fegyvereiket a Legfelsőbb Hadúr parancsára azzal a hatalmas vörös hadsereggel, amelyik Európa legázolására készül.

Hogyan harcolnak a mi fiaink egy boldogabb, szebb hazáért, a korszerű csatában? Pergessünk le lelki szemünk előtt filmszerűen egy ütközetet, amelyben a szembenálló ellenfelek a technika minden modern vívmányát harcra vetik.

A Kárpátok szorosaiából széles arenonaion sok menetszlopban bontakozik ki a honvéd sereg. Bár elől magyar és német bajtársak harcolnak, az előnyomulás mégis biztosított, vagyis az elővédek előtt páncélos és más gyors alakulatok tisztogatják a terepet a partizánoktól. Képviselve van minden korszerű fegyvernem. Az ég töretlen kékségében fürge magyar vadász- és felderítőgépek úsznak, hogy lássák, mit csinál az ellenség? Mögöttük dörgő dübörgéssel magyar bombázók száguldanak az ellenség felé, hogy vonalaira bombazáport zúdítva, „megpuhítsák“. Hirtelen ellenséges ellentállást jelentenek. Kissé messzebb, hátul a vezérkar már tudja, hogy támadni kell. A támadási parancsok dróton, a levegőben, motorral röpjűnek az illetékesekhez. A vezérkar hatalmas munkája folytatódik. Minden harcsoport megkapja feladatát. Lászuk a tevékenységet elől: motorizált tüzérség vonul fel és széles harcalakzatban nyomul előre a gyalogság, a „fegyvernemek királya“. Megdördülnek azok a hatalmas nehéz lövegek is, amelyeket jól leplezve ellenséges betekintés ellen, a képen is láthatunk. De a hadvezetőségünk gondoskodik arról is, hogy hőseit ne tegye ki felesleges veszélynek. Ezért parancs megy, hogy a harcikosai alakulatok támogassák a gyalogság harcát. Láthatjuk az egyik képen, hogyan törtetnek a tűzvonal felé ezek a harcikosai. Oldalt lovas alakulat áll, hogy a közelfelderítésben részt vegyen. De az ellenséges ellentállás igen erős, ezért hátulról újabb motorizált és fogatolt tüzérség száguld előre, hogy a gyalogság támadását jobban előkészítse. Ezek a derék tüzerek — éppen úgy, mint a többi bajtársaik — átérzik, mit jelent most e perctől kezdve a pontos és jól vezetett tűz. Minden gránát, ami az ellenségbe vág, számos magyar bajtárs életét menti meg. A jó tűzvezetéshez tartozik, hogy a gyalogsági vonalban, illetve más pontokon is a tüzérségi megfigyelők állandóan figyeljék a tűzhatást. Nézzük csak meg, milyen lelkiismeretesen figyelni az ellenséget kitűnő műszereivel az a megfigyelő, akit a képen látunk. Észlele-

Allásaink előtt csapódnak be az ellenséges lövedékek

Páncéltörő ágyú támogatja a gyalogság előretörését

Tüzérségi megfigyelő

Gránátvető tüzelőállásban

Kolomea előtt

teit rádióon, illetve telefonon jelenti illetékeseknek. A rádió egyébként a csatavezetés egyik megbízható eszköze. Hátránya, hogy az ellenség lehallgathatja a szöveget. De gondoskodás történik, hogy ez ne mehesse olyan könnyen. Ezért hallhatnánk, ha kint lennénk ilyesféle fedőneveket rádióon: „Halló Botond“, „Halló Árpád“, stb.

A legutóbbi magyar jelentés különösen kiemeli a tüzérség megbízható munkáját a kolomeai csatában. Az készíti elő a gyalogság rohamát, amely az ütközeteket rendszert eldönti. De a gyalogságnak is megvannak a maga nehéz fegyverei. Ma újszólva minden honvéd élete fölött lelkiismeretesen örökdi a vezér. Rohamlövegek kísérik a gyalogságot. Sokszor ilyen ágyúk a tűzvonalban helyezkednek el és gyorstüzzel védik, kimélik az egyes gyalogos életét. A gyalogság képes arra, hogy saját nehéz fegyvereivel előreküzdje magát olyan távolságra, amelyről egyenesen betör az ellenséges állásokba. Aknavetőinek lövedékei meredek szög alatt váganak az ellenség állásaiba és így annak fedezékait könnyen szétrombolják.

Nehéz és könnyű géppuskáinak tüze az ellenség tűzfészekének szétrombolását célozza. Páncéltörő ágyú és nehéz puskái kilövik, — sok esetben a tüzérséggel karöltve — az ellenséges harcikosikat. Golyószóróival a honvéd percek alatt szétlőheti az oroszok tűzfészekét. Ez a gyalogos egyik legmegbízhatóbb tűzfegyvere. Az előremozgás erős támasza a saját harcikosai alakulatok, amelyek tüzüikkel a gyalogsági rajvonalak előtt korbácsolják, csépelik az ellentálló ellenséget. Mialatt pedig ez a harci tevékenység folyik, a repülő bombákkal, a tüzérség repesz- és rombológránátjaival „dolgozza meg az ellenséget“. Ha ellentállása gyengül, benu, elérkezik a gyalogsági roham időpontja. Ekkor a tüzérség és a repülő hátrahelyezik tüzüket, hogy ne veszélyeztessék saját gyalogosaikat és az ellenség látszó összeköttetéseire „feksznek rá“. Most megy rohamra a gyalogság! A hangos „hajrá“ még azoknak a vérért is forrongásba hozza, akik egyébként nem verekedő természetűek. Ilyenkor van elemében a honvéd, mert a magyar katona természetéből fakad a közelharc iránti érzék. „Rámenős“ szellemében nevelik honvédeinket.

Egyik vezérkari jelentés különösen kiemelte a honvéd kiváló közelharcú tevékenységét. Kézigránát, szurony és sokszor a puská „boldogabb vége is“ lendületbe jön. Honvédeink lelkeben ilyenkor vörös siphásaink vére lobog, akik Branyisztkónál és másutt szuronyal verték ki a túlerős ellenséget állásaikból. A csatátér fölött, mint prédára éhes keselyűk, keringenek a géppadarak. Az egyik félhez tartozók fedezik csapataik visszavonulását, a másik fél könyörtelenül üldözi a megvert ellenséget. Lent a földön özönlik előre a gépesített gyalogság, a páncélos lövészek zöme, hogy üldözze a megvert ellent. Áttörvén réssein, oldalba és hátra támadja a visszavonulókat. Így harcolnak fiaink. Őseikhez hasonló hagyományos vitézséggel a túlerőben lévő barbár ellenség ellen. Zászlóikat dícsőség övezi, munkájuk eredményes, mert szívükben él az Isten, a szent haza iránti lángoló, megalkuvás nélküli szeretet és a honvéd eskükhöz való hűség.

TAVASZ hármában

IRTA: Marton Sili

András értejt, ahogy megbeszéltek. Nagyon örült, mert tudta, hogy milyen elfoglalt a férfi és örült, mert pontos és olyan rendes volt ebben is, ahogy elképzelte. András a megbeszélés órá megbeszélte percében csöngtetett be hozzá és hallotta az előszobában, hogy Kovács néni, a lakásadó előlé megy és hangosan tessékell befelé. Pillantást vetett a tükörbe és a szíve hangosan dobogott.

Mária, a lakótársnője, a diványon hevert, könnyű selyempingolyájában, macskamozdulattal nyúlt könyve után.

— Ez ő? — kérdezte Mária nyugodtan.

— Igen — felelte Katalin s hozzátette — talán illőbb lett volna, ha nem pongyolában fogadod.

— En nem fogadom — szolt Mária és tovább rágta sósmanduláját és fel se nézett — hanem te fogadod. Nem hozzáim jön. És én senki kedvéért nem öltözöm fel itthon. Ez a pihenésem.

Katalin nem felelt és már nyílt az ajtó és ott állt András. Olyan szép volt ez, ahogy megjelent a küszöbön, egyszerrre beragyogta a szoba sívárságát, olyan megnyugtató és olyan nyugtalanító volt egyszerre. Katalin eléje ment és kezét fogta. Erős és bátor volt a férfi kézzsörítása és ilyen volt meleg barna szemének pillantása is. Katalin érezte, újra és újra érezte, hogy elmondhatatlanul és "mélyesen szereti ezt a férfit, akit alig ismert, néhány napja csak és ezalatt a néhány nap alatt minden megváltozott, szebb és bensőségesebb lett és új értelmet nyert minden: az unalmas és szürke munka, a kollégák rosszmájú megjegyzései és egész szűk világának apró túszuraisai nem fájtak többé. Mit számított mindez, mikor András eljött pontosan nyolckor. E pillanatban nincs iroda és főnök úr és Kovács néni, csak András van és tavasz és jó kis szél fúj a Duna felől.

Ott állt és ragyogott az arca és el is feledkezett Máriáról. András riasztotta fel gondolataiból.

— Mutasson be kérem — mondotta.

— A lakótársnőm — mondta Katalin könnyű zavarban. — Dr. Benedek...

Mária felnézett Andrásra, vöröskörmű, hosszúujjú kezét nyújtotta.

— Örülök — szolt mély és puha hangján — Katalin sok szépet beszélt magáról.

Ránézett Andrásra, azzal a furcsa macskanézésessel, amit filmszínésznőktől lesett el, szempillája festett volt, de ezt András nem tudta. Csak azt látta, hogy Máriának szépek és ragyogók a szemei.

— Hát jönnek? — kérdezte András és Katalinnak elszorult a szíve. — Jönnek — ezt mondta. Pedig ez a meghívás először csak neki szolt és most András azt kéri: „jönnek”. Szóval Máriát is hívja Budára erre az esti vacsorára, pedig ő azt hitte, hogy csak az ő estéjük, a kettejüké. Aztán Máriára nézett és látta, ahogy felcsillan a szeme és kicsit szégyelte magát. Mária élete se volt könnyű, sokat dolgozott, talán többet, mint ő és most a völgegye is a fronton van szégyénynek. Hónapok óta nem volt sehol és senki sem vitte sehova. Igaz, hogy őt se, de az nem számított. De kicsit félt, nem is félelem volt benne, ha-

nem aggódás, mert Mária nagyon szép volt, sokkal szebb nála és értett hozzá, hogy szépségét hangsúlyozza. Szemét nagyobbabnak, száját vörösebbnek mutatta a festés. Neki festetlen volt az arca és nem értett sokat női dolgokhoz, nem tudta mit jelent egy vékony, finom harisnya s egy remek hajviselet. Tizenhat éves kora óta árván és egyedül dolgozott a kenyereért és nem volt ideje igazán nőnek lenni. Mária azonban valaha gazdag volt és igazi nő volt, olyan, amilyen ő már nem igen lehet.

Mária már felállt, nem sietve, hanem szokott lusta mozdulatával és bement a fürdőszobába öltözködni.

— Kedves, hogy elhívta a barátnőmet is — mondta Katalin és aztán arra gondolt, hogy ostoba és hogy miért nem szabad az igazat, mindig az igazat mondani. Szíve szerint azt mondta volna: „Miért kellett Máriát hívni, mikor én úgy akartam, hogy ez az este a maga meg az én estém legyen. Ha tudná, hogy készültem rá, hogy vártam és hogy elkészítettem magamban azt a sok-sok mondanivalót, amit magának szántam. El szerettem volna mondani, hogy szomorú és üres volt egész fiatalságom, hogy nem ismertem szüleimet és az otthon melegségéből nekem csak egy ilyen szörnyű kis albréleti szoba jutott: az is másodmagammal. Szerettem volna elmondani, hogy gyűlölöm ezeket az ócska képeket a falon és ezt a szörnyű falat ezzel a szörnyű tapétával, melyet Kovács néni gyönyörűnek talál. Szerettem volna elmondani, hogy mindent szeretek, ami szép, a Dunát, a budai hegyeket, a napsütést és hogy fáj a szívem, mert sötét irodában kell dolgoznom, nap-hosszat érdektelen emberek között, mikor úgy szeretnék elszabadulni és kiülni így tavasszal a napra, behűnyt szemmel és nem gondolni semmire, csak arra, hogy élek és még fiatal vagyok... És most ehelyett közömbös dolgokról kell beszélgetnem egész este, mert Mária is ott lesz.

Ezt gondolta s nem szolt semmit, mi-alatt a férfi, hátán összefont kezekkel járkált a szobában.

— Rémes szoba — mondta Katalin — de ezért a pénzért nem kapok másikat.

— Mindegy — felelte András — látom, van virágjuk és apró kézimunkáik, amik megszeépitik az egésztest... Igaz, erről jut eszembe, hogy nem is hoztam virágot magának. De oly furcsa virággal beállítani, olyan kopott dolog s úgy nem illik hozzáim. Remélem, nem haragszik?...

— Nem, nem haragszom.

Mária megjelent, persze a kék ruhájában volt, ezt előre is megmondta volna Katalin, a kék ruhájában, mert ebben látszott a legkarcsúbbnak és lelegegánsabbnak, pedig csak a Rákóczi-úton vette készen, de rajta valahogy megfinomodott minden és drágábbnak látszott.

Es elindultak. Gyalog mentek az Erzsébet-hídon át, mert Katalin sétálni akart. Oh, milyen más volt itt a levegő, mint a Körúton, tele tavasszal és jó illatokkal és ígérettel. András beállt karolt, úgy mentek hárman, mint három testvér vagy három iskolás. A hid közepén megálltak és lenéztek a vízre. Katalin már nem

haragudott Máriára, mert itt van és nem haragudott Andrásra sem. Talán lesznek még ketten egyedül — gondolta és örült, hogy András mellett léphet szóltlanul.

Annál többet beszélt Mária. Mulatságos és egyéni módján s a férfi nevetett. Valami szikrázás volt a lányban és Katalinnak újra elromlott a kedve, mert arra gondolt, hogy nem kelhet versenyre Máriával a maga szelid, csendes, halgtag lényével.

Már Budán jártak, kis utcák és korán alvó házak között. Aztán egy lépcsőn lementek abba a kis vendéglőbe, ahová András vitte őket.

Kicsi hely volt ez, rikítóan virágos tapétával és tarkaabroszos asztalokkal. Igazi budai kiskocsmá, operát játszó cigánnyal, aki máris feléjük lépett hunyorogva és azt kérdezte, hogy játsza-e a doktor úr nótáját? Ismerte András, ügylátszik és ismerős mosollyal sietett eléjük a pincér is. Megvacsoráztak, aztán hallgatták a cigányt, ki hihetetlen ambicióval nem akart mást játszani, mint klasszikusokat. Katalin ezt mulatságosnak találta és elnézte a cimbalmost és a nagybögöst, aztán András felé fordult, kihez Mária szakadatlanul, kedvesen és áradón beszélt és akkor látta, hogy Mária — ki egy kis bort ivott és csillogott a szeme — András felé fordul, a férfi hajához nyúl és azt mondja:

— Milyen szép, milyen sok haja van magának...

Es András megfogta Mária kezét, lehajolt rá és megcsókolta. Aztán egymásra néztek és Katalin valahogy feleslegesnek érezte magát.

Nem ivott, nem bírta az italt és figyelt, keserű szájjal és dobogó szívvel figyelt. Látta, hogy Mária kacéran és olvadón nézi András.

— Istenem — gondolta — most mutatam be egymásnak őket és Mária tudja, hogy mennyire vártam ezt az estét. Nem nem szabadna ilyen kedvesnek lennie Andrásához, akiről — akiről azt gondoltam, hogy megszabadít ébből a magányból és árvaságból és megfogja a kezemet... Miért is gondoltam ezt? Nem tudom. Ahogy bejött az irodába és ahogy megismertem és ahogy harmadnap vacsorázní hívott, mingyárt erre gondoltam. Hogy is vehettem komolyan, most már látom, hogy akárhí ulti volna az én ír-asztalomnál s akárki ultiította volna útbá Benedek And' is doktor urat, mindenkit meghívott volna vacsorázní. Ostoba vagyok, nem ismerem az életet és a férfiacat és most bűnhődöm... Es Mária... Istenem, ismertem őt és tudtam, hogy ilyen, de azt mégsem gondoltam volna, hogy nincs benne betyárbeccsület...

Alig vette észre, hogy a pincér odalép s azt mondja „záróra”. Igen záróra, ennek az estének vége van Budán és vége van minden buta álomnak és holnap reggel hétkor újra fel kell kelni és a mosdóvíz megint csak félig lesz meleg és Kovács néni megint zsörtölődni fog, hogy „pancsolnak” abban az önzóvíz előtti fürdőszobában... Ez az élet és ez a valóság, más csak képzelet és hangulat és nem kell komolyan venni. Erősnek kell lenni, mert csak az erős emberek állhatnak meg a világban. Erősnek kell lenni, mert így kell megvárni azt, aki eljön egy napon, aki az igazi lesz, az egyetlen, aki elhozza neki az otthonf...

Erre gondolt és most már semmi sem fájt többé. Es mikor hazafelé mentek és újra megálltak a hídon a Duna felett és látta, hogy András Mária füléhez hajol és hallotta suttogásukat és boldog nevetésüket, azt mondta magában, bölcsen, oly bölcsen, mint egy öreg-öreg asszony:

— Megértem őket, nem tehetnek róla. En sem tehetek róla... Tavasz van...

NAGYLANYOM V A N

írták
Ferenc

Az asszony kinyírtja a szemét; a zsalú fogai közt csillogó, aranytőrököt szurkál be a nap. Dél is lehet már.

Csenget Marinak.

Fáj a feje. Most kezdi érezni. A homlokától a halántékáig lüktet. Azért, mert későn feküdt le. Három óra is elmúlt. Szédheti az aszpirint, el van rontva a napja. Pedig már éjtélkor mondta az úrnak, hogy jöjjenek haza.

— Maradjunk még; nézd, Magdi milyen jól mutat.

— Agyontáncolja magát az a gyerek.

— Nem árt neki.

— Tudod jól, milyen gyenge.

Magdi is nyafogott; hát nem bánja, maradjanak.

Biztosan beteg most.

Idegesen felül, újra csenget Marinak.

Mari, főzéshez gyürkőzve, főzőkanállal a kezében, megjelenik az ajtóban.

— Kezit csókolom. De jól tetszett aiudni.

— Magdi felkelt már?

— Még alszik a lelkem.

Már lép is ki az ágyból az asszony.

— Beteg, tudom biztosan, hogy beteg. De én mindig hiába beszéllek.

— Dehogy is beteg. Nyolckor bevittem a kávéját. megivott két csészével.

Kapkodta, rángatta a pongyoláját, most az ölébe eresztii.

— Hányszor mondtam már azt is, hogy nem engedem, hogy az ágyba vigye neki a reggelit! Nem engedem elkényeztetni.

— Attul még nem lesz kényes -- morgogja Mari.

— Nyissa ki az ablakokat.

Friss, hőillatú levegő csapódik a szobába.

— Keltse fel Magdit. Elég volt a lustálkodásból.

Ezt már majdnem megőskültan mondta. Ot percnél tovább nem tudott haragudni. De a feje még fáj. Már hátul, a kupája is fáj. Bevesz egy félgrammos aszpirint s csak éppen hogy langyosra csinálja a fürdőét; ez talán majd használ.

Aztán a tükörhöz ül. Nézi az arcát. Féradt, szintelen. Végigsimítja bőrét; a szeme körül olyan furcsa. Mintha... ez a hosszú gyűrődés tegnap nem lett volna ott. Ez a vonal is az orra tövében tegnap este még alig látzott, pár szem puder alatt teljesen eltűnt; most mélyebb, szélesebb, mintha odahúzták volna ceruzával. Bizony, ráncok. Sőhajítani kell egy kicsit.

Nem képzelődik. Szájaszögletében is nagyon élesek azok a bevágások, jobbról is, balról is. Ahogy nevet. Mert elhúzza a száját, amikor nevet. A szemét meg összehunyorítja. Azért olyan pókhálós a szeme sarka. Nevet, ellenőrizi a nevetését. Persze, hogy úgy van. Zámboyrnának van esze. Ugy nevet, hogy arcizma se rándul.

A hajnali lefekvés és a pezsqő is okozza, hogy ilyen rossz napja van. Mászor is meg szokott törődni, de kialudta, kipihente magát és rendbejött.

De most belülről is érez valami különös, ismeretlen fáradtságot. Azt hiszi, tudja, mi csoda, de nem akar rágondolni. Nagyon könnyen lehetne rajta sírni.

Már tegnap este érezte. Az első órában, mikor Magdi a megnyitó keringőt táncolta azzal a kis mérmökkel. A Dénes Pistával. Ez volt Magdi első bálja, ő meg először volt lányos mama.

— Nagylányom van — nézte a fehér tüllben suhanó lányát.

Könnyes boldogság, kicsit megszedül tőle, elszorul a szíve. Mintha egyszerre távolodnék, mindig messzebb, messzebb táncolna el a lánya... és mind, valamennyi keringő pár... és ő egyedül áll egy magas hegyen és onnan néz le rájuk. Hűvös, őszi szél kóvályog odafenn... Megborzong.

Máskor úgy volt, hogy bevonult a szép asszony az ura kíséretében. Tegnap este Magdi vonult be a mamájával és papájával. És a boldog Lonkay százados Magdit vitte el táncolni.

Garami ügyvéd mellette maradt.

— Mi már csak innen nézzük a fiatalokat.

Meg tudta volna önni! Megfojtani!

Nagyon jól tudta, hogy mindez asszonyi gyarlóság, de ha elismeri a bűnét, az legálább enyhítő körülmény.

Magdi már kint nyafog Marinak a konyhában.

— Reggelit, Mari.

— Reggelizett már, lelkem.

— En?

Vajaskenyér van a kezében, a hóna alatt a mackóját cipeli. Dénes Pistától kapta.

— Kezedet csókolom, anyu.

Kócos, most bújt ki az ágyból. Álmos is még, de a szeme ragyog, mint a gyémánt. Kék gyémánt.

— Egy bálozó hölgy nem játszik medvével.

— De, mikor olyan drága... Vele is aludtam. Nézd, mekkora buta feje van!... Te, anyu, olyan boldog vagyok!

Leül az anyja mellé egy kis puffra és áhítattal nézi.

— Nagyon szép vagy, anyu.

— Menj fürödni, mindjárt dél lesz.

— Hadd nézzelek még. Ugy irigyellek.

Az asszony szívében olvadni kezd valami.

— Irigyszel? Egész éjjel táncoltál, én meg egyet se.

— Mert nem akartál. Ha akartál volna, a többi nőre mind fűtyültek volna. Mindenki téged bámult.

Benső kis mosollyal mondja az asszony: — Nem vettem észre.

— Mert olyan vagy, mint egy királynő. Fűtyülsz a hódolóidra.

Hirtelen elszomorodik. Huzogítja mackója fülét.

— Na?

— Sose leszek én olyan szép, mint te.

— Hannan veszed?

— Lonkay bácsi mondta.

— Lonkay bácsi számár.

— De azért azt is mondta, hogy én se vagyok kutya.

— Ilyen finoman társalगतokat?

— Mondott huszárvicceket is, de kikötötte, hogy neked egyet se mondatok el. Mert te konzervatív vagy.

— Majd adok nekl!

— Megjegyzem, apu jobbkat tud.

— Az apád ront el.

— Aztán Perczel bácsival is beszéltem rólad.

— Csupa venemberrel barátkoztál?

— Ő meg azt mondta, hogy nem illik ilyen fiatalnak lenni egy felnőtt dáma anyjának, mint te vagy. A felnőtt dáma alatt természetesen engem értett.

Az asszony belenevet a tükörbe. Milyen triss, üde az arca. Féradt, ideges volt az előbb, semmi más. És összegorodott minden butaságot.

Magdi megint komoly. A mackójának mondja:

— Meg akartak kérni, valamire, anyu.

— Halljuk.

— Tudod... a Pista... délután eljön vizitbe... Nem veszed fel, úgy-e, a kék ruhádát?

Miért?

— Mert... abban... nagyon szép vagy... és...

— Nem veszem fel. Ünnepeyesen megígérem.

— Úgy sűt be a nap, mintha május volna.

SZÉLMALOM

Két szárnya van a deszki szélmalomnak, azon sincs vászon, tükrözi a víz, a tó vize, mit ártézi kút táplál. Öreg szerszám, alig több: hiú dísz.

Daráinak rajta, nem örnek a népek, búzát-rozsot, mint annyit egykoron, de áll büszkén s úgy néz a rónaságra, mint magános végvári őrtorony.

Eltűnt a gémeskút a legelőről, ártézi víz csorog a vályúba, ártézi vizet iszik csorda-csürhe, ártézi vízben fürdik a liba.

Csak ő mereng tanácstalan, csak ő áll, mintha nagy dolgon törmé a fejét s ki nem találná: mire is használja kőforgató titáni erejét.

Előtte víz, körötte sík mocsárföld, kertnekvaló termékeny televény... Visszatérhetne hátszerte dicsőbben a vén vitetrezre még a régi ébény.

Megifjodhatna, kinöhetne szárnya, kettő helyett hat is, hét is talán, ha átesne szegény magyar feje egy kis németalföldi iskolán.

Öntözőmű lehetne még beelőle: árasztaná a tóból a vizet, köröskörül áldást árasztatna a régi jó ördöngös szerkezet.

Csak ne a múltba, — a jövőbe nézne, s ne álmodozna, — ébredne már, hisz malom ő a deszki falúvegen, paraszti műhely, nem lovagi vár...

Ha pénzem volna, megvenném azonnal azt a kopott szélmalmot Deszk alatt, megvenném az ártézikút vizét is, meg azt a szélben fodrozó tavat.

Földet vennék a szélmalom körül és teremtenék olyan kertészetet, amilyet még Bulgária sem látott s hagynám hevemi a költészetet.

De pénzem nincs, nem is lesz tán soha annyi, hogy én egy szélmalomot vegyek, darálók hát a deszki szélmalommal, — verset frok, hogy valamit tegyek.

ERDELYI JÓZSEF

IFJÚSÁG

IRTA: Diószeghy Miklós

Reggel hét óraker ebédelt, hirtelen kiugrott az ágyból és kirohant a hallba az újságért. Gyorsan fellapozta — igen, az ötödik oldalon ott állott a cikk: Bányay Gusztáv — titkos tanácsos. És alatta átfutotta a beszámolót is a nagy festőművész pályafutásáról, a külföldi sikeres évekről. Darabig maga elé meredt, ezalatt úgy tartotta kezében az újságot, mint valami zászlót. Aztán a fűkörre asett a tekintete. Kicsit megijedt. Fésületlen, csapzott haja alól kedvtelen, fehéres-szürkés arc színtelenedett feléje. Félépést tett előre s úgy szótolt kissé gúnyosan az üveglap felé:

— Kegyelmes uram, kegyelmes úr...
Ekkor jött rá, hogy a kitüntetésnek nem tud szívből örülni. Igen... nagy dolog, hogy ezt is megértem... — próbálta szuggerálni magának, de végül is bement a fürdőszobába, hogy kimossa száját, mintha ennek a hiánya lenne az oka reggeli idegességének.

Amikor visszatért a hallba, belépett az írás:

— A posta, méltóságos uram.
Elmosolyodott. Komikusnak találta, hogy a személyzettel közölte: nem méltóságosabb, Bányay Gusztáv kegyelmes úr lett.

Egész délelőtt szót a telefon. Gratuláltak. Kissé már únta a szerénykedő, kedves mondatokat, amelyekkel megköszönte az üdvözléseket. Délfelé fűhívta Éva, a drámai színésznő, akinek hangja kedvesen melegegett a kagylóban.

— Kegyelmes Gusztikám, szívből gratulálok.

— Igen, Éva, ez a kitüntetés félig-meddig az öregedés jele is, — sóhajtott a fanyar grimasszal.

— Nem, nem. Ez ünnep. Ebédeljen nálam. Ilyen két régi öreg barát, mint mi, most együtt kell, hogy legyünk.

Lement a budai Dunaparttra. Sétált a gesztenyefák alatt. A sarki árusnál megvett néhány újságot, majd otthagytta az újságokat az egyik padon és gyalog elindult a rózsadombi villába. Közben elkezdett bosszankodni. Bántotta a fásultsága, az a zavart érzés, hogy végeredményben nem tud mit kezdeni a kitüntető dicsőséggel. Elhatározta, örvendezni fog. Majdnem hangosan mondotta:

— Ki is voltam én valamikor? Éhenkórász rajzoló a kisvárosban, Aranyoson. Erőszakkal próbálta elbráncigálni a régi képeket a domboldalon elterülő kisvárosról, ahol a reménytelen éjszakákön gyakran idézte a költő sorait: „kisvárosok állott vízében hullatja szírmát életem...” Iparos özvegyének szegény gyermek volt, aki hóna alatt rajzatóbűvekkel, szépírással kézzel csatagolt a kisvárosban. Már tizennyolc éves korában, mint amolyan abbamaradt ember, lebegett az úriosztály és az iparosság között, mint aki sehova sem tartozik. Igen, lenéztek, fájó szívvel leste, amikor az úri kaszinóban teniszezni mentek vidáman a lányok, hányszor nézte kitagadotlan a deszka-

palánk nyílásán a kacagásba szökkelő kisasszonykakat. Mert ő nem lehetett tagja az úri kaszinónak. A tenispálya boldogságából neki nem juthatott, mint ahogy egyszer meg akarta ölni magát, amikor a gógós Járossy Tessza kikoszarolta a megyebálton. Még most is érezte ennek a megalázó jelenetnek kínját, borzalmasságát, azt a rettenlő percet, amint szégyentől kirörsödve, kiadagolt a valcerbeszédűlű bálteremből. Arra gondolt, hogy Járossy Tessza a berehetetlen vár életében. Járossy Tessza arca gógósen etnéz most is a feje felett.

Bement az egyik trafikba s vásárolt egy menetrendet. Mohón lapozta föl azt a vasúti vonalat, ahol Aranyos fekszik.

Amikor benyitott Éva villájába, a színésznő csodálkozva kérdezte:

— Elutazik?
— Igen, amint itt olvasom, este tíz óraker már a vonatban ülök. Megyek egy Aranyos nerű kis városba.

— Mit csinál ott?

— Éva, lehet, hogy örűlnek néz, de mégsem tehetek másként. Én ma reggel óta kegyelmes úr vagyok. Tehát — hogy úgy mondjam — elértem karrierem csúcspontját. Rájöttem, hogy én, aki már annyi kitüntetésben részesültem, most erre a legnagyobbra hideg maradtam, mint egy kiégett vulkán. És ekkor eszembe jutott egy kis város, amelyik lenézett engem, senkinek tartott. És ott finnyáskodott egy gógós leány, Járossy Tessza, aki kikoszarolta a megyebálton. Ez a leány nem volt szép. Ha jól emlékszem, talán zseplős is volt. Úgy rémlík, buta és jelentéktelen is. De én szerettem. Soha nem szenvedtem úgy nőért, mint érte. Hiába magyaráztam neki: világhírű festő leszek, kínosnak találta, ha úri társaságban olyan senki figura lézeng, mint én. Hát én most lemegyek Aranyosra, megkeresem ezt a finnyás Tesszát...

— Szóval imponálni akar neki? — nevetett a színésznő.

— Igen, Éva. Imponálni akarok neki. Csak neki. Ebben a kisvárosban én senki voltam, ott akarok valaki lenni. Ott csatló részttem, ott akarok győzni. Azt akarom, hogy Járossy Tessza legyen büszke arra, hogy a házában megfordultam.

A színésznő búcsúzóul csak ennyit mondott:

— Drága barátom, tanulja meg, nem szabad hátránézni...

De Bányay últ a vonaton, mindezzel nem törődött és amikor átszállt az aranyosi vicinálisra, zsebében az I. osztályú vasúti jeggyel, beült a III. osztályra, mert annak idején mindig itt utazott s akkor milyen nehezen kaparta össze a pénzt... Délután három óraker szállt ki az állomáson. Amint nézegette a kopott kis épületet, amely nem változott, csak öregb lett, arra gondolt, mintha most ifjúsága kísértete lenne. Valószínűtlen, ide nem való. Bement a városi kávéháza, ahol ismerősökkel találkozott.

— A Járossy Tesszát? Két éve halt meg az ura. Gömbölyű kis özvegy lett belőle — magyarázta Polányi, a vén fiskális.

Utána végigment a kisvárosi korrón, ahol sok tizennyolc-húsz éves kisleány sétálgatott. Valamikor ő sétolt itt az akácok alatt a tizennyolc évesekkel és most furcsának találta, hogy ezekhez semmi köze. Sőt a komolytekinetű kisasszonyok mintha ellenségesen néznének rá.

Délután félhat óraker kopogtatott be az özvegyhez. Nehezen ismerte meg az egykori Tesszát. Az asszony arán a gógós vonalak élessége hervadó ráncokba szelidült.

— Gusztai, a piktor? Nahát, miféle szél hozta megint erre — kérdezte az asszony, aki bevezette a földszintes ház kopottas ebédlőjébe, ahol férjének életnagyságúra nagyított katonakorbeli arcképe volt a legnagyobb dísz.

Az asszony elég nyájas volt, mert já-indulatúan mondotta:

— Hallom, hogy festeget még mindig. Aztán hogy megy?

— Éppen tegnap lettem titkos tanácsos... — mondotta Bányay szerényen és szemérmesen, mint egy diák.

Ebben a pillanatban az asszony felugrott és rettenlően kiáltott:

— Mari! Megrakultál, a kottlós már megint bement a virágoskertbe. Nyisd ki a szemed, mert összetörlek.

És kissé szuszogva az indulatlól, visszaut a cipketerítős dírányra és elkezdte magyarázni, hogy mennyi baj van a családokkal. Bányay kínosan szorongott. Visszaidezte a régi Tesszát, amint meggyipros ruhában, karcsú alakjával — gógósen, mint egy királyné — végigment a vasárnapi istentisztelet után a fűtérén. Hová lett az a leány és ki ez a nő...

— Nagyságos asszonyom, nincs egy régi fényképe? Egy leánykorabeli — mondotta zavartan.

De az üveges verandán vendégek tüntek föl s az asszony ujjongva kiáltotta:

— Akar egy remek embert látni? Épp itt jön!

— Ki az?
— Hát Kerekes, az új ispán. Ragyogó ember!

Ebben a pillanatban két idősebb asszony társaságában bejött egy duzzadtarcú, purzicsánbajszú, téglapiros bőrű, zöldkalapos, pocokos emberke. Harsányan nevetve, viccesen mutatkozott be:

— Én vagyok a Kerekes, minden lányba szerelmes.

— Kezdi már — ujjongott az özvegy s nyomban rajongva a fűhelyre ültette a kövér emberkét, aki jelentősége tudatában, derűben úszó szemmel élvezte a sikert.

Aztán többen bejöttek a szobába, akik emlékeztek Bányayra. A ház asszonya kedélyesen rámutatott:

— Képzéjétek, még mindig festeget.

— De halljuk Kerekes! A kakast kerjük! — zúgott a szoba.

Erre az ispán kissé felhúzta a hátát s hamisítatlan kakashangon elkezdte ismételtetni:

— Kukurikú! Kukurikú!

— Zseniális — mondta Járossy Tessza, de a többieknek is tetszett. Mulatságosnak találták az ispánt.

Követették a többi számat is. Kerekes ugrott is, nydvogott is, megszólt pava-hangon s különösen nagy volt a sikere, amikor a berügött cigányprimást utá-nozta. Bányaynak, az idegennek, büszkén mutogatták az ispánt, aki jóindulatú le-ereszkedéssel vette tudomásul a festő-művész udvariasszavait.

Bányay ostobának érezte a helyzetet és félszegen mosolygott az egyik fotelban. Elfogta valami akasztófahumor. Amikor lecsillapult a kacagásban fuldokló társ-ság, a pillanatsági szünetben kissé dühö-sen odakiáltotta:

— Aztán tudják-e, hogy én az angol királynál ebédeltem?

Úgy érezte, hogy a kérdés közönséges, izléstelen és gyerekesen hívalkodó, de már nem lehetett visszavonni.

A kérdésre Kerekes válaszolt kiptírral arccal:

— Igen, bátyám, én meg a néger csá-szárnál vacsoráztam, ahol rántottcsirke-főzelék volt serpenyőrostélyos feltéttel.

Erre aztán ismét nevettek. Szorongat-ták Kerekes kezét, aki öntelt, csillogó szemmel, a változatosság kedvéért kártyával büszkeszmulatványokat produkált. Bányay észrevette, hogy buta dolgra, talán leheletlenségre vállalkozott. Figyeltte Kerekes, az ünneppet s aztán újra bosszús lett. Egyrészi haragudott magára ezért a kirándulásért. Eszrevélle-nül föltek, kiment sétálni a leandereis ud-varra, aztán az üvegverenda ajtaján ki-emelte kalapját, botját s köszönés nélkül otthagya a társaságot.

Megint olyan egyedül csatangolt a kis-város főterén, mint amikor kitagadott rajzolóként tengődött Aranyoson.

Este a vendéglőben találkozott Buzen-yákkal. Öreg nyugdíjossal, a mindennapi borozgatások barátjával, aki közismert volt arról már akkor is, hogy soha nincs pénze, nem ért a gazdálkodáshoz. Buzen-yák újságolvasó ember volt s bizony lelkes pátkossal üdvözölte, még azt is tudta róla, hogy kegyelmes úr.

— Mindig mondtam, amice, megjósolt-am — hajtogatta az öreg.

Bányay arra gondolt, hogy Buzenyák volt az, aki annakidején szóváltotta a kávéházban, hogy „mért engeditek, hogy ez a fickó ideüljön az asztalunkhoz”. Mosolygva kivett a tárcájából ötszáz pengőt s odaadta Buzenyáknak.

— Csak kölcsön adom, kedves Buzenyák úr, csak kölcsönbe, megadja.

Buzenyák hosszan megölelte a festőt. Bányay megállapította, ez jól esett neki. Hogy adhatott Aranyoson valakinek pénzt, abból a világból valónak...

Fanyar szájjal ült be a vonatba. Úgy érezte, mintha külföldön járt volna. Este, mikor átállt a nemzetközi gyors-vonatra, az étkezőkocsiban találkozott egy diplomata feleségével, aki élénken kérdezte:

— Hol járt errefelé?

— Műltóságom asszonyom, egy kis város-ban kóboroltam, hogy megkeressem ifjú-ságomat. Nem lehetett megtalálni...

— Ilyen nair. Csak most tudta meg?

És amint torább beszélgetett az előkelő hölgygel, a nemzetközi gyorsvonat szon-gító zakatolásában, lassanként melegedett a szíve. Mintha hűszéves háború után most békült volna ki Aranyos városával, amelynek régi hideg színei megszűnül-tek volna. Aztán a vicces Kerekesre gon-dolt és elnevette magát. Megállapította, hogy a kakaskukorikolás igazán pompás volt.

Száz évvel ezelőtt, 1844-ben, a Gondviselés kegyesen tekintett a magyar festőművés-zekre. Három olyan fiúcska született ebben az évben, akikből nagy magyar festő-művész lett: Benczur Gyula, Munkácsy Mihály és Mészöly Géza. Olyan nevek ezek, amelyek a festészet területén ma már neu-esak magyar, hanem külföldi viszonylat-ban is nagyok. A magyar festőművészet akkor volt kibontakozóban. Voltak már ki-váló magyar festők, mint Barabás Miklós, Borsos József, Telepy Károly, Markó Ká-roly, Ligeti Antal, Zichy Mihály, Kovács Mihály, nem emlíve a régebbi nagyokat, Kupeczky Jánost és Mányoki Ádámot, de a magyar képirásnak újabb tehetségekre volt szüksége, hogy felvirágozzék, magasba szökjön.

Benczur Gyula 1844 január 28-án szüle-tett Nyíregyházán. Néhány év múlva szü-leivel együtt anyja szülővárosába, Kassára került. Apja fiatalabb éveiben rézmetszész-sel is foglalkozott s úgy látszik, fia tőle örökölte a festőhajlamot, amely korán je-lentkezett benne. Papírdarabokra mindent lerajzolgatott, ami figyelmét, érdeklődését megkapta. Ez volt a fiúcska legfőbb mu-latsága. A szabadságharc idején ötéves volt s első sikerét ekkor aratta. Lovakat, katonákat, igazságeszeket rajzolgatott s egy orosz tisztnek, aki náluk lakott mint beszállásolt katoná, annyira megtetszett a kisfiú művészkedése, hogy két rubelt aján-dékozott neki. Középiskolai tanulmányai alatt is sokat rajzolgatott, de most már hozzáértő irányítás mellett. Előbb Klim-kovics Béla tanár, majd ennek fivére, Fe-renc tanítgatta, aki nemrég végezte el a festőakadémiát s továbbfejlesztette a gyer-mek művészi érzékét. Apja azt akarta, hogy mérnök, vagy építész legyen a fiából. Ezért iratta át a gimnáziumból a réal-iskolába. Kedvetlenül hallgatta, ha fia a művészi dicsőségről ábrándozott. Még ak-kor is makaesul ellenzte, hogy fiából festő legyen, amikor már pályaválasztásra ke-rült a sor. Csak a műértő rokonok s barát-ök rábeszélésére engedett.

Tizenhét éves volt Benczur Gyula, ami-kor apja kételkedő lélekkel fölívte a bajor fővárosba, Münchenbe s beirtatta ott az akkor igen jónévtű festészeti akadémiába. Híres tanára, Piloty Károly (1826—1886) több magyar tanítványt is vonzott oda. Piloty új irányt nyitott a történeti festé-szetben. Szakított a klasszikusok, a régebbi mesterek merevségével, képeibe életet, moz-galmasságot vitt, ami már átcsapott a szín-padiasságba, hogy gondot fordított a kül-sőségek ábrázolására s színei is élénkebbek voltak, mint az elődöké. Akkoriban modern volt és a legújabb irányt képviselte és kora festészetére igen nagy hatást tett, nálunk Benczurra, Munkácsyra s a kiváló Székely Bertalanra.

Piloty tanítványai közé nehéz volt be-jutni, annyian tolongtak hozzá. Az ő tanít-ványai voltak: Makart, Lenbach, Deffre-gers s a neves magyarok közül Wagner Sándor, Lietzenmayer, Székely Bertalan és egy ideig Munkácsy is. Benczur Piloty mellett öt évig dolgozott. Nemesak tehetséges volt, hanem nagyon szorgalmas is. A nagy mesterek jellemző ernyedtelenséggel igye-kezett egyre magasabbra jutni. Már első mesterénél is szép eredményt ért el. Ekkor festette a *Balaton halász* című képét, amellyel állami ösztöndíjat nyert. Piloty-nál festette a *Fősvényi*, a *Savoyard-fiút*

A százéves BENCZUR

s Piloty munkatársul vette maga mellé, amikor a müncheni Rathaus s a Maxi-milianeum freskóit (alfestményt) készít-tette. Két nagy történeti képet is festett Benczur ebben az időben. Az egyik: *Hu-nyady László búcsúja* barátaitól, amely a Szépművészeti Múzeumba került, a másik *II. Rákóczi Ferenc elfogatása* a nagysárosi várkastélyban, amelyet Károly román ki-rály vásárolt meg. Jól szerkesztett, ragyogó színű, a valóság hatását keltő történeti ké-pek mesteri alkotások ezek.

Benczur most már önálló műtermet bé-relt Münchenben s dolgozott tovább szor-galmasan, egyre jobban kibontva tehetsé-gét. A magyar kormány történeti képre-képre kiderített pályázatán *Vajk kereszteléséve* aratot győzelmet. Ez a kép, amely az első magyar királynak, mint pogány ifjúnak megkeresztelését ábrázolja, talán a leg-ismertebb történeti festményünk. Néhány alakkal, erőteljes, merész kézzel teszi élet-teljessé a jelenetet, s beleviszi magyaros pompaszerűt s a színek ragyogásába való örömet. A kép a Szépművészeti Mú-zeumban van. A nagy francia forradalom-ból veszi tárgyát *XIV. Lajos és családja*. *A versaillesi vár megrohanásakor* című, drámai erővel ható műve, amelyet arany-éremmel tüntettek ki a londoni akadémikus kiállításán s amely Londonba került.

Benczur most már a legkiválóbb európai festőművészek között emlegetik. Műveit nagy összegeket fizetnek. Megnőszül és a család élet fokozza munkakedvét, alkotó-erőjét. Ebből a korból való *Du Barry* című festménye, amely a kegyencnőt ábrázolja, amint lovaglóostorával meglegyinti a reg-gelit felszolgáló XV. Lajos király arcát. Ez a kép Manchesterbe jutott. Évekig dolgozott Benczur II. Lajos, a különé bajor király egyik palotájának díszítésén is. Itt képeinek tárgyait XIV. Lajos francia ki-rály korából vette. Ebből a korból való *Alamizna* című festménye is, amely egy előkelő asszonyt ábrázol, amint alamiznát dob egy templomi koldus kalapjába.

Benczur elérte a legnagyobb kitüntetést is, amit idegen művész elérhet München-ben. Tanár, Piloty utóda lett a müncheni akadémián, amely a legelső rangban állt a német festészeti akadémiák között. Na-gyobb művei közül a *Bachanszó* lett a leg-híresebb, amely a bécsi nemzetközi kiállít-táson keltett feltűnést. Ma a Szépművészeti Múzeumban van.

Életének utolsó korszakát itthon töltötte el, *Trefort* kultuszminiszter 1883-ban a bu-dapesti festészeti főiskola igazgatójává ne-vezte ki. Benczur nemcsak mint festő volt nagy, hanem mint ember is. Szinte gyer-meki szérénység jellemezte s mások művé-szi eredményeinek tisztelője.

Új munkakörében is sokat dolgozott. Ebből a korból nagyobb alkotásai: *Buda-rár berétele a töröktől* (a Fővárosi Mú-zeumban) s az *Országgyűlés hódolata a ki-rály előtt* (az Országház épületében). Azon-kivül sok arcképet is festett. Arisztokratá-kat s a közelet jelesait örökítette meg nagy jellemző erővel. I. Ferenc Józse-let többször is megfestette. Kiválók *And-rassy Gyuláról*, *Eötvös Józsefről*, *Károlyi Gyuláról*, *Rudolf trónörököséről*, *Tisza Kál-mánról*, *Tisza Istvánról*, *Ferdinánd bolgár fejedelemről* festett arcképei is.

Késztelen, hogy Benczur kezdetben Pi-loty hatása alatt állt. De továbbfejlesztette a Piloty-iskolát. Az alakok csoportosításá-nak mesteri módjával gazdagította azt. Erőt, életet, a színek megkapó üdeségét vitte a történeti festészetbe.

Benczur 1920 június 16-án halt meg 76. évében. Tanítványainak kezdeményezésére 1922-ben megalakult a Benczur-társaság a nagy mester emlékének ébrentartására s a nemes hagyományokhoz ragaszkodó festé-szet ápolására.

TAMÁS TIHAMÉR

1. ruha madeira himzett
gallérral

2. Edgyapjából készült, kockás dekolletti
sportruha

5. Himzett, svájci batiztiból készült gyermek-
ruha

ELIDA
ideal nappali Creme és puder

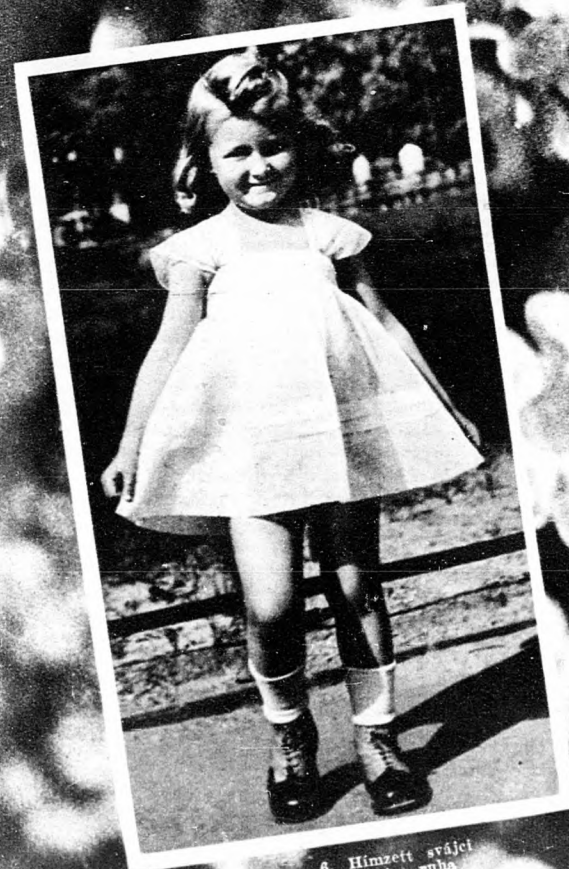

Koszorúalánny-ruha
vagy rózsaszín
tűlél

Georgette-szalonn modelleket
Budapest IV., Sütő-utca 2

4. Sötétkék zsorzsott
dekolletti ruha

Klára Divatház
ruhái
IV., Dócs-utca 7

7. Fehér organdi
ruha

6. Himzett svájci
madeira ruha

Június van. Máskor ilyenkor már régen túl voltunk a nyári ruhagondokon ma éppen csak megállapítjuk, ez is aktuális volna, ha... érdekelné tudna: milyen is lesz s egyáltalában lesz-e ennek a nyárnak divatujdonsága. Talán nem is lesz új divat az idén, átmenjük a tavalyit. Sohasem hittük volna, hogy jöhetnek olyan idők is, amikor annak sem tudnánk örülni, ha megjelene, ujdonságot igényelne valaki a nyári divat nevében. Ennyire eltávolodtunk a személyné igényektől. Pedig hányszor hallottuk, igen komoly figyelemzetésképpen okos tanácsadóktól: a nőnek csinosnak kell lenni, a nő nem hagyhatja el magát a háborús viszonyok között sem. Soknak nem volt ruhák garadjával tele a szekrénye s csak akkor vett újat, ha a tartalékból egy teljesen használhatatlanná vált és ki kellett selejteni. Gondoskodni a pótlásról, annyit, mint érdeklődni a divat változásai iránt, ami irányítja az üzlet és kínálja a sokféle lehetőséget a külső megjelenés kellemessé varázsolására. Emellett nagy és hálás szerep jut az átalakítási lehetőségeknek.

A divatoldalon legfőképpen olyan modelleket mutatunk be, amelyeknek az a céljuk, hogy ötletet adjanak a régi, megunt ruhák felújítására, átalakítására.

Ha van egy sötét, egyszínű nyári ruhánk, gyönyörűen díszítjük az 1. számú ruhánk látható madeira himzésű, gallérral és az ujjakat díszítő visszahajtott pánttal. A 15 cm távolságban látható csillagokat könnyen bevarrhatjuk akár fehér gyapjúfonállal, akár angorával vagy műselyemmel. Hozzá egy csinos öv, két évre is meghosszabbítja a ruha életét. — Délélti vagy sportruha (2. szám) kockás félgyapjú szöveteiből. A díszítés az anyag mintájának különbözőképpen való felhasználásával történik. Az alj mérsékeltlen haragszabású, az anyag részletes elhelyezését. A derékon nagy zsebek vannak rávarrva, gallérja kihajtott, az ujjak háromnegyedesekek, széles kihajtott. Saját anyagából készült az öv is hozzá. — Koszorúsleány ruha (3.) kék vagy rózsaszín túllből, ellenkező színű selyemszalagból készült apró rózsákkal díszítve az egész ruha, az ujjakon és a kihajtott gallér szélén a rózsákat egymás mellé varrva használjuk díszítésül. Rózsaszínű túllt kék rózsákkal, kék túllt rózsaszínű rózsákkal díszítettük. Az övön nincs rózsadíszítés. Ha van valakinek sima túll ruhája, ezzel a díszítéssel teljesen újá alakíthatja át. Ennél szebb, tetszetősebb és hatásosabb megoldást ajánlani sem lehet. De nemcsak koszorúsleány ruha, hanem fiatal leányok könnyű nyári ruhája is díszíthető a modell szerint. — Sötétkék szorzet délutáni ruha (4. számú) fehér himzésű, nagy levélmintával díszítve. A nyakkivágás körül keskeny, fehér, visszahajtott, himzett gallér, fehér gombok és fehérrel kombinált kék bóröv. Hozzá fehér taftselyemből elegáns turbánszerű kalap. Ennek a modellnek is először akit az a rendeltetésre, hogy régi ruhá átalakításánál lemosható, mentál szolgáljon. — Mindenfiatal mama sajátkezűleg fogja elkészíteni kislányának libke batizból készült ruháskáját. Olyan egyszerű és olyan édes, bájos, hogy rögtön hozzá is lehet fogni. Egy délutáni kész. Az egyesre vágott anyagot a karok alatt kétszer-háromszor beráncoljuk, kis fodorban végződik a széle, visszaján egyenes pánttal eldolgozzuk, szélesen felhajtuk számitva jövőre is, amikor a hosszát le kell engedni, rávarrjuk a négy vállpántot, ezeknek szélessége 6 cm és olyan hosszúra hagyjuk, hogy szép csokrot köthessünk a vállon. Kánikulai melegben könnyű és könnyen mosható. — Irenkének ez lesz melege a 6. számú ruháskában, amint látjuk. Ennek is madeira az anyaga s ugyanolyan egyszerű az elkészítése, mint az előbbi ruháskáé, azzal a különbséggel, hogy a kar alatt egyenes pánt látható, ehhez van hozzávarrva a ráncolt ruhácska. A háromsoros szegzés most dísz. de jövőben benne van elrejtve a meghosszabbítási lehetőség, ami nélkül gyermekruhát nem is szabad készíteni, mert a kis ruhák sem csak egy szezonra valók. — Irmici szintén organdi ruháskában állt édesen mosolyogva a fényképezés elé, aki meg is örökölte őt ebben a cukros ruháskában. A nyáron sok kislánynak lesz hasonló tündérszép ruháskája. Azért is mutatjuk be őt a mi kedves olvasóinknak. Vegyük le a mintát Irmici szép ruhájáról (7. szám). Ennek a ruháskának van pufos ujjja is, amely könnyű és ott szoros pantban végződik. A nyaka zárt, bugigallérral keskeny fodor, az elejét kétsoros rúss díszíti. Mind a három olyan aranyos kislány s hogy bizonyosan nemcsak a ruhájukkal aratnak majd sikert.

(b. e.)

Korai öszülés

Kétségtelen, hogy a korai öszülés és az idegrendszer állapota között valami összefüggés van. Emellett a megállapítás mellett számtalan bizonyítékot sorolhatnánk fel, hiszen annyiszor hallottuk, hogy valaki az idejétségtől, a hirtelen ért bántalt egyik napról vagy talán egyik óráról a másikra teljesen megöszült.

De hozzájárul a korai öszüléshez a vérszegénység is, az idegesség is. És miután a mai embernek sok oka van az idegességre, amit hiába is tanácsolnánk kikerülni, el kell szálni magát az öszülés ellen tiltakozónak az orvosi vizsgálatra és kezelésre.

Nem titkolhatjuk el, hogy az orvosi tudomány nem ismer olyan szert, kenőcsöt vagy hajozvet, ami radikálisan hatna és megakadályozná az öszülést. Csak laikusok állíthatják az ellenkezőjét.

A korai öszülés lehet átöröklés s ez ellen nincs védekezés. Bele kell törődni. A fehér haj nem mindig az öregség jele, meg is hazudtolná az arc frissége, simasága, üdesége.

Hiába tépnők ki a szörványosan jelentkező ösz szálakat, a gyökér bent marad és tovább dolgozik, újabb hajszálakat növeszt és ez is fehéren fog kibújni. Nem érünk el semmit az erőszakos eltávolítással. Megbosszulja magát és még sürűbben jelenik meg és keseríti el azt, aki brutálisan akar védekezni ellene.

Ismét csak az orvosra hivatkozunk, hozzá utaljuk, aki megkísérelti úgy a vérszegénység, mint az idegesség leküzdését orvosi szerekkel. A rendszeres orvosi kezelésnek mutatkozni fog az eredménye s már azzal is célt érünk el, ha hátráltatjuk a további kifejlődést.

A gyorsan zsírosodó haját hetenként, de legalább kéthetenként meg kell mosni nagyon meleg vízben. Többször és bő vízzel öblítse le a szappanhabtól s végül ecetes vízzel is, hogy fényt kapjon a haja. Ezúton törölje szárazra és végül finom hajolajjal kenje be. A kifűlésnél nem szabad a haját tépni, ráncgálni. Bendkívül sokat ártunk a hajnak, ha kiméletlenül bánunk vele úgy a mosásnál, mint a kifűlésnél. Minden erőszakosan kitéptől szál haj pótolhatatlan veszteség, mert ügyis hullik, amit nem lehet pótolni s a kiritkult haj megbosszulja magát azzal, hogy nem nő utána. A női fej ékessége a szép, dús haj. Meg is érdemli, hogy gondozásban részesüljön.

Tiltakozunk továbbá az ondolás ellen is. Nem minden haj bírja el a kiszáritást. Töredezni kezd, megritkul s a panaszoktól nem akarja elhinni, hogy tulajdonképpen ő az oka, mert nem fordított gondot rá, csak akkor sejt valamit, amikor a segítség sem lehet teljes eredményű.

KOZMETIKAI ÜZENET

O. Elekne. A cipőbetétje nem, lehet jó. Vizsgáltassa meg fájó lábát szakorvossal. A bűtyök se múlik el magától, sőt meg-nagyobbodik, ha rossz cipőt hord. Csak operációval szabadulhat meg tőle. Vétessen szakorvosnál gipszintát a lábáról s az után kell a betétet műszeresnél megrendelni.

A légítamadástól való megmentésre fehéreneműt és ruhákat ládába csomagolva a pincében helyeztem el. Itt azonban sokáig nem tarthatom, mert megpenészedik. Mit tegyek, hogy a penésztől megóvjam?

Ettől a nagy gondtól nem tudjuk véglegesen mentesíteni a fővárosi háziasszonyokat, mert amíg fenyeget a légítamadás veszélye, okosan cselekszenek, ha mód van rá és a ruhaneműket védetebb helyen őrzik meg. A nyirkos, sötét helyen penészgombák támadják meg, ami ellen csak úgy tudunk védekezni, ha hetenként legalább egyszer szabad levegőn, lehetőleg napos helyen jól átszárítjuk, kiszellőztetjük s még nagyobb biztonságért forró vassal elvasaljuk mindkét oldalon. A vasalás elmaradhatatlan akkor, ha esik az eső, párák a levegő, ilyen időben nem szárad át a pince nedvességét magába szívott ruha. Nagyon sok munkával terheli ez az eljárás a háziasszonyt, de nem mellőzheti, különben tönkremegy a megóvni szándékozott ruha.

Sajátkezűleg készített s ma oly értékes magyar perzsaaszonyegem bepiszkolódtott. Hogyan és mivel tisztítsam ki és óvjam meg a nyáron?

A szőnyeget először jól ki kell verni a portól, mind a két oldalán. Ha pormentes, leteríti a tiszta padlóra és tisztított ter-pentinbe mártott tiszta ruhával a szál irányában és azután vissza, áttöröljük. Olyan tiszta lesz, mint új korában. Moly ellen hintse be frissen törött borssal, erős dohányporról, borítsa le ujságpapírral, csavarja fel és csomagolja bele csomagoló-papírba, a végeit is zárja el jól, spárgával kötözze át.

Sok bosszúságot okozott már nekem az éléskamrában megtelepedett hangyaboly, mert még a magas polcon elhelyezett kenyérbé is belemásztak, hiába volt kendőbe belefogva. Hogy szabaduljak meg tőlük?

Ezek a szorgalmas kis rovarok, amilyen csodálatos és szimpátikus sürgősük, fáradhatatlan munkásságuk, épp annyira elviselhetetlen a lakást, de legfőképpen az éléskamrát előntő inváziójuk. Nem könnyű lehet elbánni velük, mert fészkeiket jól elrejtik, ahova nem férhetünk hozzá. Törbe kell csalni őket, hogy megszabaduljunk tőlük vagy legalább is az éléskamrát megszabadítsuk jelenlétüktől. Erre a célra ajánljuk a következő haditervet: egy lapos tányérral töltünk meg cukrozott vízzel, helyezük el lehetőleg ott, ahol felvonulnak. Szeretik az édes vizet, meg-rohanják s ez lesz a vesztük, mert beleful-ladnak. Folyamodhatik egy másik cselhez is, ami szintén eredménnyel jár. A kifűtt levecsont is vonzza őket, úgy ellepik, hogy egymás hátán tülekednek, hogy beleszáppantsanak. Mikor teljesen elfoglalták és azt hiszik, hogy vidáman lakmározhat-nak, fel kell gyorsan venni és vízbe bele-dobni. Többszöri ismétléssel az utolsó hangyáig ki lehet irtani a hivatlan tolakodókat.

Ugy látszik, Petőfi, Musset, Rilke és a többi költők alaposan tévedtek, amikor halhatatlan verseikben a szerelmet, mint az egyik legszebb, legmélyebb emberi érzelmet dicsőítették. Mert ime, itt van William Tone kaliforniai orvosprofesszor cikke, amelyben a többi között ezt írja:

„A szerelem betegsége. Egyik jellegzetes tünete a szabálytalan lélegzés, ami által a vérben oxigénhiány áll be. Ennek további következménye vérkeringési zavar, a szív és idegzet ártalmas befolyásolása. A betegség kifejlődéséhez megfelelő diszpozíció kell. Minél hajlamosabb az egyén a szerelemre, annál erősebben támadja meg a baj szervezetét. Viszont vannak egyedek — igaz, csak nagyon kis számban — akik immunisak vele szemben. A szerelmi kór nem ragályos, bár ennek ellenére a legelterjedtebb betegségek közé tartozik.“

Igy, ilyen tudós szigorúsággal boncolgatja William Tone professzor úr a szerelmet és azt orvosi pápaszemén keresztül nézve, egyszerűen besorozza a kanyaró, influenza, gyomorbaj és a többi betegség közé. Eszerint tehát az emberiség szörnyű tévutakon barangolt, amikor azt hitte, a

szerelmem valami fenkölt és igen bonyolult érzelme, amely szeretetet, önzetlenséget, lemondást, gyengédséget vált ki, kitartó küzdelemre serkent és a legnagyobbfokú önfeláldozásra képesíti az embert. Tone tanár úr nem ismeri el a szerelmet, mint halhatatlan irodalmi és művészeti alkotások ihletőjét. Bakfisok szívdobogása, fűzfapoéták lelkes strófái, cigányzenés szerenádok, halk vallomások, féltékenységek, oltár előtt elrebegett „holtomigian“-ok, — ez mind-mind illúzió, elvakultság, a dolgok helytelen ismerete. A valóság: légzési zavar, oxigénhiány, szivirritáció, stb. Betegség. Aminek a tudományos neve: alkalosis.

Miután a kaliforniai tudós felsorolta ennek az „alkalosis“ nevű, igen elterjedt betegségnek a tüneteit, vizsgálatokhoz hozzászólta: „A szerelem ellen is van orvosság!“ Orvosság, amit minden patikában meg lehet kapni. Ami a légzést rendbehozza, a feldúlt idegeket lecsillapítja, a szív szorongó érzését eloszlatja. Orvosság, valami keserű por, amiből naponként háromszor be kell szedni egy kávéskanálnyit. Olyan hatásos, hogy már rövid kúra után a lángolóan szerelmes férfiú azt veszi észre, hogy imádottja levetelt olyan közömbösen olvassa, mint az adófizetésre való felszólítást, — a hölgy pedig, aki eddig rózsaszínű felhők között ábrándozott lovagjáról, hirtelen belátja, hogy az eddig rendkívül érdekesnek tartott lovag tulajdonképpen jelentéktelen, unalmas egyéniség, aki nélkül egész jól el lehet képzelni az életet.

Igy lesz ez a jövőben, — jósolja a kitűnő professzor. És ha így lesz, akkor nem kell többet félünk reménytelen szerelemtől. A költők többé nem írnak verseket „jégszívű hölgyekről“. Nevetni fogunk, ha a filmekben a főszereplő férfi „szíveket tipró“ alakot játszik. A jövő nemzedék pedig szánalommal fog gondolni Hero és Leanderre, Trisztán és Izoldára, Romeo és Júliára és a többi híressé vált szerelmes-párra, akik áldozatul estek a szörnyű betegségnek, mert akkor még nem ismerték a szerelem ellenszerét. De ma már, hála az amerikai tudósoknak, kifoghatunk a szerelem minden fordélyán, cselvetésén. Napjában három kávéskanál a Tone-féle szívbalsamból és fittyet hányunk bűbajos mosolyoknak, kacér pillantásnak, holdvilágos andalgásnak, hízlegő bókának és minden egyéb szerelmi csábának.

Nos, hát ez mind lehetséges! Elhisszük, hogy módunkban lesz védekezni a szerelmi nyavalya ellen, de... kérdés, hogy akarunk-e? Kérdés, hogy a jelenlegi ifjúság és a jövő nemzedék is, nem vállalja-e inkább ezt a sok bajjal, de sok örömmel is járó betegséget (akár többször is!), semhogy egész életén át az érzelmenlküli élet sivár földjén tengődjék. Szerény véleményünk szerint a kaliforniai doktor úr orvosságának igen kevés vásárlója lesz. Ahogy mi ismerjük a szerelmes embereket, azok, ha a sorsuk úgy fordul, ezután is sirnak, féltékenykednek, dühöngenek és átkozódnak és mégsem nyelik le Tone úr keserű porát. Mert a szerelem ugyan gyakran okoz bosszús, sőt fájdalmas percek, de másrésztől ad illúziót és boldogságot is. De mit ad a professzor varázspora, a keserűségen kívül?

Nem fogják azt bevenni sem Európában, sem Amerikában. Sőt még a professzor szíkebb hazájában, Kaliforniában sem!

Bartók Irén

A VERONAI »HALHATATLAN SZERELEM« HÁZA

IRTA: MEGYERY ELLA

A halhatatlan szerelem városa: így kereszteli el magában az idegen, önkénytelen pártossal, az a száz évvel Krisztus előtti várost, itt az *Etsch* — olaszul: *Adige* — partján, miután felfedezte a *Capuletti* és *Montecchi*-család házáit a szürke bérpaloták között és letépte a kötelező cipruságot *Júlia* sírjáról...

A Via Archescaligerin, a Casa Montecchi (Montecchi-ház) előtt állok. Nem kisebb személyiség lakott benne, mint a szerelmes *Romeo* és *atyja*, a fanatikus eszázpárti, amint a felső emelet háromszögletes tornyocskája mutatja a ghibellin-jelvényt. A *Capuletti*-család, *Júlia* családja, ezzel szemben pápáparti volt, azaz guelf s a két dinasztia közt ez a politikai véleménykülönbség okozta a végzetes gyűlöletet.

Romeo házán túl, a Via Capello egy vörhenyes terméskőépületében élt, szeretett és szenvedett *Júlia*. Az ives kapubolton márványtábla, rajta érzelmes felírás... és belül, az udvaron talyigák, kórakások, egy benzínhiány miatt nyugalomba helyezett rozoga autó. A szürke redőnyök mind a négy emeleten le vannak húzva. Kopárnan fest a romantikának és a fészke a modern bérházak között s egy jellel se árulja el, kik lakhatnak most benne...

A randevu-erkély a harmadik emeleten jókabar áll. Az örökkön élő szerelem hajlékában — szerény szimbólum! — ma lámpaüzel van, mellette női fodrász, szemben kis fűszerüzlet. Ennek a küszöbén állok, innen próbálom visszaállítani a helyszínt, de mit tagadjam, valami nem egyezik... sőt, hogy észint legyek, semmi se egyezik, mert hát erre az erkélyre nem egy középkori kötélhágcsóval, hanem mai katonai repülőgéppel sem lehet feljutni, olyan falmeredeken magas, nem is szólva arról, hogy a *Montecchi* és *Capuletti*-házak kézt szó sincs szomszédságról, sőt jó pár utca ékelődik közéjük.

— *Nem baj!*... von vállat sértődötten aggodalmaimra a hivatalos vezető, aki ebben a háborús holtsezőben ugyancsak ráér „a“ vendéggel társalogni — hiszen „akkor“ nem voltak itt épületek, csak kertek és parkok köröskörül. Két ház kertje is szomszédos volt s a határt egy *Romeo* és *Júlia* által közösen ültetett hársfa jelezte...

Szeretek ragaszkodni az illúziókhöz, ezért elhiszem a hársfát is és elindulok *Júlia* sírja felé.

Jó messzire kell kigyalogolni a „szintér“ itt is minden, csak nem *shakespearei*.

Óriási udvar, istállókkal és kocsiszínekkel, mert a fás-füves térség köröskörül lóvásártér, de oldalt — ciprusok közül kiserülő ciradás vasajtó jelzi a sirkert bejáratát. Árkádos oszlop sor, örökzöldekkel előtött loggia s közepe a veronai márványból faragott, nyitott koporsó, minden felírás nélkül, öblében sárga névjegyekkel a világ minden részéből...

Lent, a csorba kövezetben mindenütt betűk, elmosódott sírversei ismeretlen halottaknak és *Shakespeare* szakállas márványmellszobra s szomorúfüzek sátrában, szinte jelképül, mint aki az egész regényért felelős.

Igaz, nem igaz, — oly mindegy ez itt! Szerelmem és nyers valóság sose fértek össze s így itt se tanácsos okmányozni: csakugyan *Júlia* csontjai porladnak-e lent, vagy csak mese az egész *Tomba di Giulietta*, amit a régebben itt állt kápolna jó öreg barátai találtak ki a belépődíj kedvéért?

Letépek az elmaradhatatlan lepréselni való ciprust és *Shakespeare*-re nézek: neki csak tudni kell!

De nem felel, legyint... ezt hunyorogva: — *Fő, hogy nem cáfoltak meg és idejében kimúltak! Félévre úgy is elváltak volna!*

Varga bácsi háza

Ott lakott a gyárhoz közel,
Amerre a felhők szálltak
És a kis ház ablakából
Üzenhetett a határnak,

A Dunának, mely úgy futott
A virágos partok között,
Mint egy bodros hajú lányka,
Ki habcsólyembe öltözött.

Ugy épült fel ez a kis ház,
Mint egy puha madárfejűszek,
Maga hordott minden téglát
S így töltötte az estéket.

Cirógatta, szépítgette
S benne gyermekkacaj éledt,
Igy osont el — áldást osztva —
Felette a munkásélet.

Ott üdögélt a ház előtt
És nézte, hogy zsendül a lomb,
Hogy új élet bontja szárnyát
És a kertje jó szagot ont.

Brezte, hogy szép az élet,
Még így öreg szívvel is szép
És a tenger verejtékért
Fizetnek a zsongó esték.

Csillagokkal barátkozott
És hitte, hogy fel az ég
Csillagként száll a jó lélek
S onnét vigyáz kedvesére.

És egy este fura bűgás,
Gépberregés riasztotta,
Aztán gyilkos csattanással
Temette el a vad bomba.

A kis háza, puha fészke
Lángotvetve hullt a porba,
Romot romra dobott az ég
És egyre csak hullt a bomba...

Varga bácsi kis otthona,
Ugy hamvadt el, mint a rözse,
Vajjon szegény halott ember
Kivel menjen mostan porre?!

TABOR ISTVAN

Fiú lett

KÖSZÖNÖM...

Végtelen Isten, aki jóságoddal a bombazáporban is örködöl fölöttünk és aki látod riadt, reszkető felelmünket, gyenge emberi szívünk minden rezzenését, tudod, hogy szeretjük az életet, melyet ajándékos kedvedben adományoztál nekünk. Tudod, hogy szeretjük kicsi otthonunkat, melyet a vejejték harmata szentelt meg és amelynek homlokzatára képzeletünk mesés szöveget áldozott, valami ilyesmit: Az én váram, az én templomom.

Isten! Te tudod, hogy fiatal életem minden szorgalmát, eredményét és fájdalomát, örömet és barbár kudarcát rejtem kis lakásunk négy falai közé. Amíg a lázas gellérthegyi éjszakák, az insékgonyhás egyetemi évek után, a didérgő fázás után és a hólapátolás után fészket rakhattam, csak a Nevedet áldom és azt hajtogatom a középkori szerzetesek földreomló alázatával, hogy: köszönöm...

Es most megint köszönetet mondom Neked, végtelen és hatalmas Isten. Köszönöm, hogy megmentettél a pokolból, a halál ásitó torkából, mely viczorogva nyúlt felém, mint egy törös és véres barlang, melybe elmerülhettem volna, ha a Te irtóalmas karod vissza nem rántott volna.

Jó Isten! Te mindent tudsz és látsz. Láttad a ház körül tébolyodottan hulló bombát, mely süvítve repült az otthonunk felé, mint egy bukott, szárnyatlan angyal. És a Te szent bölcseséged azt akarta, hogy mi megmeneküljünk. Köszönöm...

Amikor felsiettem a riadó után otthonunkba, már mindent tudtam. Mert egy iszonyatos bomba után, mikor megingott a ház és az óvóhelyen felkavargott a málter és a por, felmentem a lakásunkba. Láttam a holdvilágnál az ablakokat, melyeket tokostul együtt kiemelt a légnymás. Aztán visszasiettem, mert újra zuhogott a gyilkos eső, az ördög robbanó jégverése. Szívemben harangok csendültek meg és azt ujjongta a kezem, a homlokom és a némaságra kárhóztatott szám, hogy: köszönöm...

Köszönöm, Isten, hogy élek és hogy vagyok. Bár embertársaim millióinak nevében mondhatnám az egyetemes, az általános köszönetet. Mert most, amikor szívem a leomlott fal tövében, a robbanás vitustáncában odébb táncolt ablakok mellett hátát mond, tele van szomorúsággal. Vajha mindenkinek a nevében mondhatnék köszönetet és ha senkit sem ért volna nagyobb kár... Isten, Te tudod a terveidet velünk. Ha azt akarod, hogy maradjunk, hogy éljünk, köszönjük, ha azt akarod, hogy lelkünk felrepüljön Hozzád és itt hagyjunk mindent, romot és otthont, térdre hullunk és meggyünk...

Most még egyszer kitárom Feléd meztelem mellemet és szemem és szám és agyam, tollam, szívem, a vérem harsonnázza Feléd: köszönöm...

Borbála a szobájában ült. Nézte az ablaküvegen végigpergő esőcseppeket. Hallgatta a zápor muzsikáját. A szél a fasorban meg-megesavarta a jegenyék sudarát. Előtte hevert anyja levele.

»Kedres lányom!

A leány nem azért megy férjhez, hogy a legelső összeszördülésre otthagyja az urát. Ha ez nem így volna, akkor minden asszony otthagyta volna az urát. Abban pedig, hogy férjünket elhagyjuk, nincs sem szépség, sem dícsőség, de még asszonyiasság sem. Az élet nemcsak új örömeiket tartogat a fiatal asszonyok számára, hanem új bánatokat is. Neked ezt, mint Torday Borbálának tudnod kell. Egyáltalán helytelenem haragodát Balázs ellen. Ki kell békülnöd. Egyébként a héten meglátogattak benneteket. Addig is csókol: Anyád.»

Igy hangzott a levél és Borbála a délután folyamán éppen tizedszer olvasta el, amikor megeredt a zápor.

Könnyű tanácsokat adni annak, aki kívül áll a körön, de aki belül áll, annak nehéz megtartani az egyensúlyt.

Mit tudja azt anyus, hogy mit csinált övele Balázs. Hogy megalázta, hogy kigunyolta... Pedig ő nem csinált semmit, csak Szabagyayval, az ügyvéddel egy véleményen volt. De miben is?

Igen. Estély volt nálunk. Vacsorázta, vigadoztak. A parasztkról volt szó. Szabagyay azt mondta, hogy nem kell simogatni a parasztot, mert akkor harap. Balázs nem hagyta:

— Tűrhetetlen a mai helyzetük... A huszadik század gyalázata, hogy még most is vannak alföldi tanyaik, ahol tizen-tizenketten alszanak egy szobában, s olyan szobában, melynek öklömnny ablaka van... Szeretni kell a parasztot, emberibb sorsba kell emelni, mert a magyar jövő a paraszton múlik...

— És ő, Borbála, erre indulatba jött. Ismeri ő a parasztot otthonról. Tudja, hogy mennyi baja van velük apjának. Ravasz, huncut a paraszt, nem kell azt félni...

— Felesághatnál képviselőnek ezzel a programmal, pajtás! — mondta enyhé gúnnyal Szabagyay.

— Igen, próbálja meg Balázs... Legjobb foglalkozás fiatal férjek számára a parasztk ügyével foglalkozni — villantak meg sötét szemei az asszonynak.

Tar Balázs meghökken. Így beszél vele a felesége?

— Jöjjön, Szabagyay, táncoljunk... — és dacosan elfordult a férjétől. Így kezdődött.

Reggel, amikor a vendégek elmentek, Balázs gyöngéd szó helyett így:

— Örülök, hogy jól érezte magát Szabagyayval, maguk voltak a legszebb pár... Borbála elfordította fejét.

— Hogy rajtam mindenki nevetett, az magát egyáltalán nem érdekli...

— Minek beszélsz mindig a parasztjairól! — szűrt vissza az asszony.

— Nem a parasztkért nevettek... A maga viselkedéséért...

— Nem tudtam, hogy Tar Balázsnak még táncolni sem szabad...

— Szabad... de csak az én fütttyömre! Becsapta az ajtót és kiment. Azóta be sem jött rajta. Átment a másik tanyába.

Két nap tel el. Borbála a cselédektől elejtett szavakból tudta meg, hogy Balázs a kaszásokkal egy sorban vágja a rendet. Este velük vacsorázik és kint alszanak velük a esillagos ég alatt.

Ekkor irt anyjának.

A harmadik nap, amikor megkapta anyja válaszát, zápor kerekedett. Pedig úgy tervezte, hogy ma délután átnevezi a tanyára. Még az idő is ellenük van.

Mikor csendesedett az eső, kiment a faszorba. Balázsról gondolt, az ő kemény, nyakas emberére, aki olyan kegyetlen hozzá...

A nagy kútnál Jánossal találkozott. Jánost a többi cselédek nagy szakála miatt Mózesnek csúfolták. A béres mordulva köszönt.

— Mi az János, mért ilyen haragos!

— Hogy ne vonék, mikor az asszonyt a halál kerügeti... Egyik kicsi, másik kicsi... szegény embert még az Isten is veri avval a sok gyerekkel... Becsület meg csepp se... Főfordulhat mind, mint a barom, ha nem tud dolgozni...

Borbála szíve felfigyelt:

— Mit beszél János bácsi?... Beteg a felesége?...

— A... — vetette oda a paraszt s megindult a tele rocskával.

— Talán a gölya?

— A... — köpte ki a szót örömtelenül János.

Borbála asszonyi szívéen forró hullám szaladt át. Rohant asszonytársához. Hogy paraszt az, most eszébe se jutott... Csak azt tudta, hogy egy asszonyember vajdúik, akit Isten kijelölt nagy szenvedésre és nagy öröme...

Pillanat alatt ott állt az ágyánál. A parasztasszony arca sápadt volt, homloka ráncos, szája tajtékos... A padkán három kis maszatos esemete kucorgott. Csöpp szájuk végében sirás, szemükben rémület... Legelőször is a gyerekeket vitette át a szomszédba. Aztán orvosért és bábáért küldött. János bácsival begyujtatott a konyhába s nagy fazék vizet tétetett a tűzhelyre. Ő maga leült a beteg ágya elé s fehrissítette a beteg homlokán a vizes törülközőt.

Szíve tele lett aggodalommal, féltéssel. A saját baja elhagyta, csak ezzel törődött most. Bátorította, biztatgatta, vigasztalta.

Az orvos egyedül jött. A falu egyetlen bábája nem tudott kijönni, mert nem hagyhatta másik betegét. Borbála segítkezett. Arca sárgult... A torkát fojtogató rémület leküzdötte asszonnyos hősiességgel... Alkonyatkor betoppant Balázs.

Mintha mi sem történt volna, Borbála elébe szaladt. Hiszen úgy eltörpültek a többi dolgok, a mostaniak mellett.

Balázs megölelte.

— Borbála, mit csinálsz itt?

— Segít nekem — felelt helyette mosolygva az orvos.

— Nem neked való ez, drágám — vonta kifelé a szobából asszonyát.

— De igen! Asszonyi kötelességem. — s hosszan nézett urára, meleg, simogató szemekkel. — Menj haza, Balázs... Én is majd megyek...

Tar Balázs nem akart menni, egyedül.

— Gondoskodni kell a parasztról a megpróbáltatások idején is — zárta le a vitát Borbála komolyan.

S mire az alkony beszótt barna fátylába a tanyát, már visongott Borbála karjai között a kis emberfióka.

Éjfél felé érkezett haza Borbála. Fáradt volt, de meleg öröm habusgatta szívét.

Balázs ingujjra vetkőzve, asztalra könyökölve várta. Mikor meglátta feleségét, felugrott és elébe ment.

— Fiú lett — rebegte az asszony és forró édes száját lábujjhegyre állva értette ura szájához.

Kunszentmártoni Molnár István

BARÁTH FERENC

A Leventelányok tűzpróbája

Dr. Kokas Eszter

Ki ismeri a leventelányokat! Kevesen. Sebesül honvédek, falusi asszonyok. Azok, akikért dolgoztak. És behibonyosodott, hogy van egy erény, katonás, nőies is egyszerre: viselni tudni a vállalt feladatot. Vállalni a ráért felelősséget.

Tizenhat és tizennyolc évesek. Akiknek a polgári elképzelés szabálya szerint még csak „gardé-val” lenne szabad társaságba, színházba menni. Akiknek rózsaszínű harangvirág lenne most a világ. Akiket nem is olyan rég, egy nyugodalmas korszak még a széltől is óvott... Józanok voltak, nyugodtak, vidámak és munkabírók!

Tizenkét és tizennégy óras szolgálatokat vállaltak, de volt, aki, mert kellett, huszonnégy óráig egyfolytában dolgozott. Hevnyezett napközi otthonokban, iskolákban berendezett hálótermekben, gyorskonyhákban és gyermekórákban leventelányok teljesítették szolgálatot.

A kibombázott létjünderei a leventelányok.

A támadások először a sokgyermekes szegény munkásnegyedeket érték. A hajléktalanokat öszekapart motyóikkal összegyűjtötték erre a célra jóelőre kijelölt épületekben. De micsoda nyugtalanság lett volna, ha a leventelányok nem gondoskodnak a gyerekek foglalkoztatásáról. A leventelányok napközi otthonokat rögönöztek, összeszedték a gyerekeket, meséltek nekik.

A leventelányok süteményt csomagolnak

játszottak velük. Egész nap. Kisbabát mosdattak és harisnyát stopptak, megvarrták az elszakadt ruhájukat és egy játékmackó meg egy rongybaba segítségével bábjátékokat rendeztek. Megfeleltek minden miér-re, amit a kíváncsi kis szájak feléjük röptettek, bekötöztek sok felütött kis tétredt és sebes ujjacskát és napközben Isten tudja hányszor megfésülték a borzas fejeket és megmosdatták a maszatos arcoeszkákat. Ezek a fiatal lányok anyák, ápolónők, takarítónők voltak, hogy a gyerekek szülei nyugodtan dolgozhassanak munkahelyeiken.

Az Alkotmány utca 10. sz. alatt van az Ifjúság Háza. Itt, az egyik emeleten a Leánylevente Központ. Hatalmas, világos szobák, térképek, grafikonok a falon. Az ifróságok mögött tiszta szemű, fiatal lányok. Ennek a fontos szervezetnek minden tagja, szakreferensek és csoportvezetők, valamennyien, az altiszttel együtt — nők!

Kokas Eszter dr. a vezető. Ajtaján ki s be rajzanak a különböző kerületi és vidéki csoportvezetők.

— Igazán sajnálom, hogy megvárakoztatam, de annyi a dolgom... — mondja, kérésmozdulattal, amikor végre belépünk.

A kórházi kis betegek is részesültek a süteményből

Kokas Eszter egyetemi tanársegéd. Komoly tudományos munkásság áll mögötte. — Mivel foglalkoztak eddig a leventelányok? — kérдем tőle.

— Falun segítettek a mezőgazdasági munkákban. Vitamin kertekben zöldségféléket termeltek és igyekeztek ennek a fontosságát megmagyarázni és rábírní a falusiakat, hogy tegyék az ételeiket változatosabbá, táplálódóbbá.

— Igen, vidéken, sajnos, sok helyt még úgy főznek, mint ötven évvel ezelezt...

— Elég baj ez. Talán most mégis másképp lesz. Aztán: a leventelányok eljárának a hadbavonultak családjaihoz. Százelede alkalom ez a segítségre. Mert hol kérvényt kell írni, hol a községházán valamit elintézni, amit az asszony nem mer, mert az ura szokta... adóügy és ügyvédi felszólítás, amivel az asszony nem tud mihez kezdeni... mindent a leventelány intéz el.

— A leventelány kis jogtudós?
— Ha kell — az is.

A leventelányképzés egyik fontos része a jogi ismeretek és a köztelherviselés — adózás — tanítása.

A harmadik korcsoport részére — 17—19 évig — tanítják ezeket az ismereteket, melyek nélkül ma jóformán nem lehet megenni. Mert érteni kell nőnek is az adóhoz és meg kell tanulnia, hogy vannak állam-polgári jogok és kötelezések.

Nemcsak az állam, az alkotmány, a törvényhozás alapvető törvényeit teszik a leventelányok előtt ismeretessé, hanem megismerkednek Magyarországi közigazgatási beosztásával, a község és az állam háztartásának körvonalaival, a községi hírszolgálat lényegével és a női honvédelmi szolgálat kötelezettségével.

A legpraktikusabb jogi ismereteket tanítják nekik, mindent, amit az aktív-vételi szerződésben tudni kell, meg azt, ami az ipar és kereskedelem gyakorlásával kapcsolatos, itt különösen tekintettel vannak a női iparágakra. De tisztában vannak a házasságkötésre vonatkozó törvényekkel és rendelkezésekkel, a házastársak jogi viszonyával, a gyermek, az özvegy jogjaival. Dióhéjban, egyszerűen, világosan megmagyarázzák nekik — hogy ugyanúgy tudják tovább adni.

— A leventelányt ráneveljük a közösségi érzésre — mondja Kokas Eszter — és ezért a leventelány áldozatkész. Tudja, mivel tartozik a fajtájának. A tavalyi honvédkarácsonykor megmutatták, hogy van szívük, sok ennielót, ruhaneműt gyűjtöttek. A saját adagjaikat adták oda. Most a bombakárosultak családjai részére temérdek élelmiszert hoztak össze. Mind maguk

gyűjtötték. Lisztet, zsírt, kenyeret. A saját lisztjüket, a saját kenyereiket...

— Ez igazán rendes dolog.

— Most pedig vállalták, hogy naponta százötven személy részére jó, tápláló levest főzzenek. Betegeknek, gyerekeknek kell a jó leves. Ők hozzák a hozzávalót, főzik meg.

— Sokan tanulhatnának tőlük. Sajnos, nem sokan okultak...

— Jó példával járnak elől. Lemondanak a szórakozásukról, mert háború van és most segíteni kell. Össze kell fogni, hogy el ne söpörjön a fergeteg minket. De nemcsak a szórakozásukról, a pihenésükéről is lemond-

A leventelányok meleg holmit kötnek az Ifjúság Háza közös munkatermében

danak, ha kell. Mert ezeknek a lányoknak nagyrésze hivatalba, gyárba jár, vagy műhelyben dolgozik, egyszerű gyárimunkások, kishivatalnokok és tanonclányok. Sőt családok! És hány áruházi kisasszony van köztük! Olyan, aki egész nap talpon van, mosolyog, szolgálatkés, utána pedig nem hazamegy, hanem a napközibe, vagy a segélyhelyre...

— Istenem...

A Főméltóságú Asszony pamutot adott, hogy kössenek belőle a ruha nélkül maradt gyerekeknek... öt nap alatt huszonnégy nadrágot, két kabátot, sok papucsot kötöttek... ezek az áruházakban talpaló, műhelyekben görnyedő, egy bizonyos selyem-áruvalatért vagy gombformáért a városi tülk végébe hajszolt tizenöt éves lányok...

— Megrendítő. Az ember visszakapja a hitét, amikor ilyet hall. És hogy kerülnek ezek a levente-szervezetbe?

— Maguktól jönnek. Kényszerítő körülmény nincs, hogy csatlakozzanak a mozgalomhoz! És jönnek, az egész országból! Nemzetiségi területekről! Kétezernél több csapatunk van, a vezetők tanítónők, akik szintén fizetés nélkül vállalják a sok munkát, a nehéz feladatot. I. M.

Leventék és leventelányok a bombatámadás miatt hajléktalanná lett és iskolákban elhelyezett gyermekeknek ennielót osztanak ki

Bábjáték-előadással szórakoztatják a leventelányok a gyermekeket

ÁBRÁNDKÉP

REGÉNY • Irta: Baróti Géza

1.

Az utazás hetedik napján megérkeztek Stojanovba.

Augusztus derekán indultak Erdélyből, ahol fullasztó nyár volt és a kánikula forró szárnycsapásokkal húzott a Maros völgye fölött. Az ungvári állomáson átszálltak a lengbergi gyorsra s amíg a hordárgyerekek átvitte a csomagokat, szétnéztek az állomás füstös katonáiból. Ungvár körül már ősz volt, rőt borulat takarta el az eget és a lankákon kékesvörös tócsákban terült el az égő krumplicsár füstje. A lengbergi gyors már csak a nevet viselte. Kopott, személyvonati modorú gözmozgó volt a fülkék előtt, az ablakok tele voltak katonákkal. Gyógyult sebesültek és bevonuló szabadságosok utaztak a lengbergi gyorson, amely éppen olyan szegényes és nyomorúságos volt, mint az egész élet e háborús augusztusban.

Uzsoknál csillagos rajzkó fagytak az ablakra. Ádám végre helyet kapott az ablaknál. Egy feketeképu, nyurga tiszt hóna alatt hozzajutott az ablakhoz, száját rányomta a fagyos üvegre és kibámult a szabadba. Kicsiny, kormos állomáson állott meg az őcska lengbergi gyors, egy szelid kanyar öblén. Az állomás mögött téli napsütésben csillant meg a hegyi táj, amely zordabb és szebb volt, mint a dévai várhegy, a fekete csipkés rommal és a fehér szaluk mögött az alvó Bethlen-kastélyal.

Ádám megrezsent, mert tele volt még az erdélyi nyár izeivel. Szárz inyén a baltalma harsogó húsát és a csernaparti málnás friss, csipős zamataát érezte, az első havasi vaj szederlevéllátat és azt a kordhadó, meleg fenyőgerenda-szagot, amelyet a napsütés választott ki a vízumalom épületéből a nagyréti gát tövében.

A sovány katona megrezsent a reszketést és Ádám fejére tette a kezét. Nagy, csontos marka volt a tisztnek, ujjai úgy fogták át Ádám tizenhatéves fejét, mint egy almát. De azért jólesett ez a csontos kéz is, érintése és kemény tapintása biztosságot kölcsönözött.

— Nem kell félni, — mondta a tiszt — nem marad így. Odaát újra nyár lesz.

Azzal lenézett törzsének szálla magasságából és rámosolygott Ádámra. Az arca tele volt fekete szemcsékkel, amelyek a bőrén és az orra nyergén sűrűsödtek, beborítva az éles, merész orrot furesz pontokkal, a magas és domború homlokot a haj szürös, vörösszöke bozótjaig.

— Odaát? — kérdezte Ádám.

A tiszt sóhajtott.

— Igen, odaát. Most átlépünk a Kárpátokon és másfél óra múlva Lengyelországban leszünk.

Ádám megilletődve hallgatott el. Három hét óta készült erre az utazásra, amikor megjött az apjától a tábori lap, hogy gyógyult az állott térde és egyelőre a pereszpapi táborban pihen. Stojanov és Sokal között, Littowszky Kasimir birtokán. Másnap már készülődött is az édesanyjával s három héten, az utazás napjaira, úgy röptül az idő, mint a véresék a Maros vándorló szigete fölött. Most, amikor a tiszt kiejtette, hogy „odaát Lengyelországban”, meglepetéssel érezte először, hogy ami vele történni, nagyobb és izgalmasabb mindennél, ami eddig történt. Másfél óra múlva Lengyelországban lesznek, ostéere pedig Lembergben.

Elhallgatott és bámult kifelé a tenyérnyi résen, amit a szája melegeivel olvasztott az ablakon. A táj elmozdult az átlátszó gyűrűben, a hegyek visszamaradtak a kormos, kis állomással együtt s a levegő megtelt világoszöld derengéssel. Két oldalt meredek fenyőerdő kapaszkodott a csúcsok felé, amelyeket már nem lehetett látni. Legfeljebb onnan, ahol a feketeképu tiszt viselte a fejét, de az magasan volt, az ablak felső kereténél. Ádám nem mert

többet kérdezni a tisztól, aki nem vette el a kezét a fejről, vékony ujjai bujkáltak Ádám hajában és a nagy csontos kéz egyre puhább, egyre melegebb lett és az éles vágású, diószínű szemek egyre szomorúbbak.

A fenyves palackzöld félhomálya beszivárgott az ablakon, mintha alkonyodnék az Uzsoki-hágóban, egy órára a lengyel határtól. A rossz, kényelmetlen vonatot kipárnázta ez a különös világítás, lágy redőköt vetett az alvó emberek arcára, megfestette a cigaretták paraszát és a lebenedő füstöt, elnyomta a kártyalapok csatogását és a hangok életét. Pedig csak reggel kilenc óra volt s egy fiatal hadnagy üvegből kávéval reggelizett. Pufók, rózsaszín kölyök volt a hadnagy s amint kétkézre fogta a langyos kávécsüveget, amint a száján elmozdult az édes, hazai ízeiket, az egész kocsi megmegtelt a tejeskávé szagával. Ez a szag olyan meghitt volt, hogy az arcon idegeskedve szimatoltak a levegőben, hogy minél többet szippantsanak fel, tartalékolják és elvigyék az emlékeik közé, abba a végtelen sorozatba, amely az otthonhoz fűzte a lengbergi gyors utasait. Egy kövér kapitány felkelt a szomszéd szakaszban, — átjött oda, ahol a hadnagy reggelizett, felcsipentette a monokliját és gondosan megnézte a kávécsüveggel bajlódó bajtársát, aztán megcsóválta a fejét és visszament a helyére.

A hadnagy befejezte a reggelit, az üveget feldobta a csomagtartóba. Titkos pillantások kísérték a mozdulatát és a kocsi megkönnyebbült, mert a hadnagy nem dugaszolta be az üveget, még számitani lehetett rá, hogy a langyos gőzből maradt valami. A szikár katona levette tenyerét Ádám fejről, rágyujtotta és szó nélkül elment a másik kocsi felé.

A szakaszban, az ablak mellett, félrebillent, fáradt arccal aludt az édesanyja. Két barázdta volt az orra mellett, egy ránc a homloka közepén, a lecsukott szeme körül iszonyú kimerültség apró tava. Ádám óvatosan leült melléje és hátravetett fejével elaludt.

A lengbergi gyors megérkezett a határra és az őcska mozdony vidáman sistergett, amint szembefordult a lesikló tájjal, a kanyargó völgyek sárgászöld szalagjaival s messze, a homokszínű párába burkolt medencével, amely már „odaát” volt. A vonat óvatosan ráereszkedett a lejtőre és elindult Lengyelország felé. A kocsiában senki se vette észre, az utasok úgy billegtek az álom karjai között, mintha végtelen, langyos kávélengeren lebegne velük a vasúti bárka.

*

Későre járt már, amikor hirtelen felébredt. Az álom egyetlen pillanat alatt szétfoszlott, szárnyai megálltak a levegőben és mozdulatlanul tartották a képet, amelyet látott. A dévai várhegyen állt, a boszorkabástya sötét barlangja előtt és Patát figyelte, a várhegy félbolond síhedéret, aki rongyos szalmakalapjával, meztelán hájkúrszolt egy kurta viperát a kövek között. Pata hirtelen megdermedt ebben a pillanatban, mintha az üldözött kigyó megmarta volna és megállt Antóni úr is, aki a filagória felé csörtetett a tekerőnyes úton és kopasz fejét előrehajtva furakodott felfelé sötétkéki liuszterkabátjának lengő csücskei között, szorongatva a vastag, marokkói bambuszbotot. Antóni úr is megdermedt görnyedt tartásában és megtorpant az ösdi fiáker, amely a vasút felől gurult a Fehérkereszt felé. Mensch Herbert papirbaltja és könyvnyomdája előtt.

Csak egyetlen pillanatot tartott, aztán örvény kaptá el a képet. Ádám kinyitotta szemét, de még tele volt az utazás lüktetésével. Kalandos fáradtságot érzett, mint aki különös esemény kelles közepé-

ből egy másikba csöppen, de nem érti. Az édesanyja már régen ébren volt, vöröslő szemhéjjal, mosolyogva figyelte Ádám nehéz ébredését. A kocsiajtóban ott állt a feketeképu kapitány, fogai között hosszú cigarettaszípka lógott. A kezében kenyér volt és egy alma.

— Jó reggelt, öcskös, — nevetett és Ádám kezébe nyomta a kenyeret az almával. — Már azt hittem, fel sem ébredsz Stojanovig és egy alvó fiút kell átadnom az édesapádnak.

— Kimerült, — mentegette az anyja. — Ötödik napja utazunk s ezek a vasúti viszonyok szörnyűek. Azt hittük, két nap múlva Stojanovban leszünk és most derül ki, hogy még egy teljes nap van hátra.

— Azt már kibírjuk, asszonyom. Barta Pista egészen meggyógyult örömeim, ha meglátja a feleségét, meg a fiát. Hogy magamról ne is beszéljek, mert nélkülein nincs együtt az esti tarokk. Alig akartak elengedni Brassóba, valósággal úgy kellett megszökniöm egyheti szabadságra.

A kávé hadnagy lassan összeszedte holmiját, felesaltolta övét és fejébe csapta a tábori sapkát. Az arca most még gyerekebb lett, olyan volt, mint egy katonasívit játszó fiú, alig idősebb Ádámnál, a mint hóna alá szorította az üres kávécsüveget és elment.

A kapitány meghajolt az ajtóban.

— Ha megengedi, asszonyom, átköltözöm magukhoz! Most már együtt utazunk Stojanovig. Különbön Liszkay Károly brassói állatorvos! Legalább elbeszélgetünk az utolsó napon, aztán már ott is leszünk Pereszpán. Az utolsó húsz kilométert trezinán tesszük meg.

A kapitány tütyentett legényének, aki loholva került elő a kocsi mellé. Hatalmas székely fiú volt, a kocsi megrezsent alatta.

— Pakolj, Péter, átköltözünk a nagyságos asszonyék mellé! Aztán legyen gondod Barta kapitány úr feleségére és fiára! — Igenis!

Péter eldübörgött és Ádám kiment a folyósóra. Az ablakokat leeresztették és a pályaudvar keserű szaga elborította az egész kocsit. A szürke üvegszarnok tetőzetét leszedték és a lengbergi állomásra szabadon hullott alá a korai csillagok fényre. Az állomás mozgalmassága alacsonyan terjengett a sinek között, ahol a katonák és néhány civil kavargott. Közöttük a zöldzubonyos lengyel vasutasok és egy pár utazó asszony. Ritkás lámpafény pillégett az óriási pályaudvar sarkaiban s a gözt, a füstös levegőt néha málnapiros fénnel tüzelte át a szuszogva tolató mozdonyok nyitott kanzánja.

Péter átköltöztette a kapitányt, aztán leszállt és cigarettát sodort Ádám ablaka előtt.

— Mindjárt indulunk, ifiúr! Nem inna egy kis vizet?

Ádám csak most érezte a szomszúságot, amely sós rétegen tapadt a szájára és reszelte a torkát. Csak bólintott Péternek, aki elrohant és egy nagy, gumicsattos üveget megtöltött vízzel.

— Pohár kéne, — vakargatta a fejét.

Ádám azonban elkapta az üveget és fuldokló kortyokban nyelni kezdte a hűvös vizet. A lengyel vizet a lengyel alma és a lengyel kenyér fölé, Lembergben. „Odaát” volt.

A vonat indulása meg se mozdította a sűrű tömeget, a katonák és civilek fel se néztek, amíg a lengbergi gyors szuszogva és hörögve kigördült a pályaudvar lukas üvegmenyeteze alól. A váltók mögött elmaradozott az állomás, a sárgafényű lámpák és Ádám hamar elfelejtette a háború komor közjátékát. Az éber fáradtság különös állapotában figyelte a lapos, szürke mezőket, amelyek két oldalt puha környe-

zetet adtak az útnak. A kanyar mögött elmaradt a félsötét Lemberg hunyorgó képe s a vonat megtelt az augusztusi mezők tiszta, száraz illatával. Éjszaka volt, de a sötéttség magasan szárnyalt a táj fölött. Alul halvány derengés töltötte be a levegőt, amely mozdulatlanul feküdt a távoli erdők medencéjében.

A feketeképi százados megint mögötte állt és szótlanul figyelt, de a szeme mesz-sze az erdők fekete hullámvonala mögött nézett, mintha érezné, de titkolni akarná, hogy a nyugodt éjszaka mögött lappangó tűz veri fel az ég alját.

— A front, — mondta nehéz hangon.

— A front? Ilyen közel van a front?

— Nem, fiam, a front igen messze van. Olyan messze, hogy talán sohasem érünk oda. Meg aztán nem is oda igyekezünk, hanem sokkal közelebb, csak ide megyünk, Pereszpára. A pereszpai paradicsomba...

A százados hangja nem tetszett Ádám-nak.

Keveset hallott a háborúról s amit hallott, azt sem értette. Emlékezetében szavak ragadtak meg. Otthon, a dévai vár-hegy viperafészkes bokrai között sokszor emlegették Bruszilovot, Isonzót, gyerek-módon hecsege arról, hogy kinek az apja látott már negyvenkettes tüzelőállásban? Azokban a napokban Pata volt irigységük tárgya, mert a nevelőapját elfogták az olaszok és Szirakuzában volt hadifogoly. Ádám megnézte a térképen és hosszasan tűnődött a térkép fölött, amely a tenger haboskék színével övezte Szirakuzát.

Apja leveleiből sem érezte a háború érintését, mert ezekben a lapokban színes templomtornyok virítottak valami földön-tüli napsütésben, szakállas emberek ácsorogtak a falak mellett és turkáltak nagykerékű kocsikban, amelyeket óriási diny-nyék töltöttek meg. Szerette ezeket a lapokat, a tarka bélyegek rejtelmes rajzát, amelyek királyokat ábrázoltak, tájakat a bélyegző fekete karikája alatt. Az emlékei szépek voltak s nem értette a szá-zadost.

Úgy képzelte, hogy otthon sokkal rosszabb, mint a háborúban.

Mert otthon egy napon elfogyott a kenyér és másnap reggel kukoricamálét talált a csészéje mellett. A friss malé édes volt, de délre már megsavanyodott és a riéskös héját apró penészgombák borították, akár a hosszú kapitány arcát. A má-lén zöld volt a pontok serege, a kapitány

orrán fekete. A kávé is rossz volt és homokizó, a cukor sárga volt és nyúlós, kanállal is alig lehetett kivakarni az üvegtáliból, amelyben azelőtt málnát kapott, frissen, vagy befőzve.

A százados megint megsimogatta a fejét, de rövidebben és idegesebben, mint azelőtt. Elhúzta a fejét, leült a helyére és aludni akart.

Most már nehezen sikerült.

Lassan mégis elaludt és nyomban felvillant előtte az álom, de egészen másként, mint ahogy a leMBERGI ÁLLOMÁSON megszokta.

Az álom sokáig tartott; egyszer csak a vonat lassított és megállt. Feje fölött hallotta a kapitány hangját:

— Megérkezünk, asszonyom. Ez már Sztojanov. Péter majd átviszi a csomagokat a trezinára. Ébredés, öcskös!

Ádám ébren volt, de csukva tartotta a szemét. Az utasok vígan szedelőzködtek és csomagokat hajgáltak ki az ablakon. A napsütés pezsgésbe hozta az utazásban elgyötört embereket, a borotvátlan arcok elvesztették zord vonásaikat, a kövér kapitány kesztyűt húzott és óvatosan lekászálódott a vonatról.

Az állomás az erdő szélén állt és Ádám majdnem felkiáltott meglepetésében. Ez az óriási, bozontos erdő szakasztott mása volt annak, amit álmában látott. Világos-üde vizsga, az ösvények mellett ezüst-levelű nyárfák gyertyatartói világítottak és a zabföldök haja úgy lengett, mint a heverésző lányoké otthon, a Maros homokos partján.

A gerendakapun most kilépett az édesapja, bojra támaszkodva és sántikálva elindult feléjük. Sovány volt az édesapja, s szeme erősen hunyorgott a sapka sirméjére alatt. A feketeképi kapitány az édesapja felé kiáltott:

— Hahó, Pista, meghoztam az asszonyt és a fiadat.

Aztán elkapta valami vihar Ádámot és vitte az édesapja felé. A szívét a boldogság görse tartotta meleg karokkal, repült az édesapja oldalán, aki felfogta a szűk, hosszú kosztim-szoknyát és összelelkeztek az édesapjával. Ádám csak arra eszmélt fel, hogy egy érem keresztje belemélyed az arcába és lélegzete elakad, mert a száját, az orrát befogta

A küszöbön álló könyvnap irodalmi eseménye

PAPP JENŐ: SZÍVÜGYEINK

című új könyve.

PAPP JENŐ, a »Magyar Nők Lapja« főszerkesztője, az »Uj Magyarország« munkatársa, az országos híru kritikus, ebben a könyvében gyűjtötte össze azokat a szépirodalmi írásait, amelyek a mai felzaklatott világban a szellem diadalmas erejét jelentik a szépségre szomjas embereknek. Ezek a remek költői művek forró kapcsolatban vannak a mai idők eseményeivel és az örök, halhatatlan szerelemmel, amely minden korban, a történelmi viharzások közepette is annyi problémát okoz nőnek és férfinak.

A szenzációs tartalmú könyv ára, kötve,
könyvnapon . . . . . 10.50 P
Könyvnap utáni könyvkereskedői ára 15.— „
Fűzve, könyvnapon . . . . . 6.50 „
Könyvnap utáni könyvkereskedői ára 10.— „

**Megrendelhető a »Magyar Nők Lapja« kiadójában
BUDAPEST, IV., FERENCIEK-TERE 7. II. EM. 6**

az édesapja zubbonyának jó, száraz és meleg mundérszaga. Az apja is észrevette, hogy Ádám arca az éremre nyomódik és eltolta egy kicsit magától.

— Hát ekkora vagy már? Felérsz az apád melléig?

Félkarijával az édesanyját tartotta átölelve, a két botot a másikban fogta össze és az ép lábára nehezedve, hosszán, harmatos pillantással nézte őket.

— Isten hozott benneteket.

Körüliöttük a stojanovi gerendaházat majdnem elsöpörte a helyéről a viszontlátás.

*

Soká tartott, amíg a trezina elindulhatott.

Ádám csak most látta, hogy mennyien utaztak a rozoga leMBERGI gyorsal és mennyien utaznak még tovább, északra, a front felé. Sok sebesült tiszt és katona szállt le a stojanovi állomáson, bicegő emberek, mankósak, felkötöttkarú fiatal hadnagysok és olyanokat is leemeltek a vonatról, akik hordágyon feküdtek és szét sem néztek a zsbongó tömegben. A súlyosabb sebesülteket azért irányították ide, hogy hufejazzék a gyógyulást. Azokat elvitte az első fogat, amely kinn várakozott a gerendaház mögött. A keskeny sínpár az erdőben veszett el. A többieknek meg kellett várni, amíg visszatér.

Az állomás mögött nyárfákból asztalokat és padokat róttak össze a pihenő katonák, ezt a kis lugast lepték el valamennyien. A hosszú kapitány asztalukhoz telepedett, az asszonyok kibontották a táskákat és vendégeskedést csaptak. Sült csirkékkel és süteményekkel ismerkedtek az asszonyok, akik Magyarországról érkeztek, tele voltak kicsorduló szívéllyességgel, barátkoztak a stojanovi állomás hevenyészett locsáin. Valaki körbejárt egy flaska-val, amiben csopaki bor volt s a tiszték lassú kortyokban itták az agyonrázott csopakit, a sovány csirkére és nyerscukorral sült, kukoricalisztes süteményre.

(Folytatjuk)

Szívét a tavasz

bőrét a

NIVEA

creme fiatalítja

Ünnepi hírek

ÚJ REGÉNY közlését kezdjük ebben a számban. A regény címe: „Ábrándkép” írója: Baróti Géza, az új magyar irodalom izmos, fiatal tehetsége, aki a magyar vidékről hozta magával a tiszta, friss fróit látást. Baróti Géza a költő szemével nézi, poétai megérzéssel rajzolja meg a szerelem virágníllását és tökéletes fró művészettel, nagyszerű rutinnal eleveníti meg egy magyar fiú és egy lengyel leány szerelmét, amely az első világháború zivatarában születik meg. Baróti Géza a legtökéletesebb és legtalálóbb szimbólummal rajzolja meg a lélek legbelső rezdüléseinek tragikumát, amikor a lengyel leány apja kőfallal véteki körül kúriáját és birtokát, hogy a háború vihara fel ne dülje családi szentélyét. Ez a fal nem mentesíti és nem védi meg a háború borzalmaitól. A két fiatal lélek szereleme is a háború ijesztő fényénél érik szenvedélyé, hogy elkísérje őket hosszú éveken keresztül.

Izgalmasan mai és lélekzetállítóan aktuális Baróti Géza regénye, mert a szerelem és a szerelmes ma is olyan, mint az első világháború idején és mindig volt. Az „Ábrándkép” érdekfeszítő és izgalmas meseszövege bizonyítja, hogy Baróti Géza tökéletesen érti a regényírás mesterségét és ezzel a sikerült alkotásával örömmel ismertetjük meg olvasóinkat. A „Magyar Nők Lapja” magyar irodalmi programját és hivatását tölti be, amikor utat nyit a friss, izmos, új tehetségeknek, hogy befuthassák azt az utat, amelynek kapuját az új kor szelleme tárta ki előttük.

AZ IDEI GYERMEK-NAPOK a kedvezőtlen

Németh Istvánné és kislánya Annamária

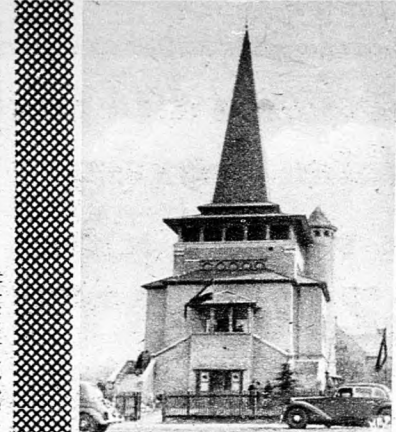
Enying Szentmiklóssy Mica

Zalazsentszgyörgyi Szalay Edit

Dr. Miklósvári István főhadnagy menyasszonya berecki Görömbe Erzsók

Rácz László ref. püspök felzsenteszte a rákospalota-mávtelpi új református templom

Rácz Jeoné urnája a gyermeknapon

Csatay Lajosné urnája

Demény Károlyné urnája

Kunder Antalné urnája

időjárás ellenére, nagy siker jegyében zajlottak le. Az adakozó közönség kellően értékeli a Gyermekvédő Liga munkásságát és adományaival lehetővé tette annak folytatását. Egymilliókettőszáz ezer pengő

meghalad a gyűjtés összege. Vitéz Rácz Jenőné, Kunder Antalné, vitéz Csatay Lajosné, Jurcsák Béláné, vitéz Jaross Andorné, az Országos Leventeintézmény urnája, vitéz Bélyi Alajosné védnökségével a legnagyobb eredményt mutatták ki.

GULYÁS PAL tanár, az országos nevű debreceni költő, kétévi betegkedés után 45 éves korában meghalt. Oszálytársai volt Szabó Lőrincnek, sógora Juhász Géának, az ismert debreceni költőknek és irodalomtörténészeknek. — élénk kultúrtevékenységet fejtett ki, mint a debreceni Ady-Társaság főtársa, Németh Lászlóval együtt ő indította meg a „Válasz” című folyóiratot. Gulyás Pál költeményeket és tanulmányokat írt és verseket fordított. „Az Alföld csendjében” c. verskötetért kapta a költő most februárban a Magyar Irodalomtörténeti Társaság egyik díját. Mint műfordító, főleg az

Edda-dalok, továbbá Schiller verseinek tolmácsolásával tűnt ki.

VITEZ NAGYBANYAI HORTHY MIKLÓS kormányzó életrajza finn fordításban megjelent. A finn sajtó utal arra, hogy a kormányzó élet-története útmutató a rokon magyar nemzet legújabb történelmének megismeréséhez.

UJLAKY LÁSZLÓ, a Nemzeti Színház tehetséges fiatal művészeinek ítélték oda az idei Farkas-Ratkó díjat, melyet egy régi művészrajongó házaspár alapított. Ujlaky László, aki az idén is több kiváló alakításával vonta magára a sajtó és a közönség figyelmét, különösen „A

VASZARY JÁNOS nagy németországi sikeréről érkezett hír. Az igazgató-szerző értesítést kapott, hogy: „Szép az élet” című szatíraja kimagasló sikert aratott a berlini bemutatón. Egy másik hír arról tud, hogy a Tobis megvette a „Kölcsönadott élet” és a „Házassággal kezdődik” című Vaszary-filmek újrafilmesítési jogát.

A KIBOMBABOZOTTAK listáját futtat be. Egyik legújabb és legigazibb képviselője a kávinista puritanizmusnak, a „világi pap” eszményi megtestesülése. A halkszavú aggyaggyant ismerősei és tisztelői elhalmozták jókívánságaikat.

ÓNODY AKOS, a Nemzeti Színház művésze nagypapa lett. Leányának, ifj. Szomolányi Károlynéknak — az ismert kitűnő vígjátékos feleségének — kislfia született. Legifjabb Szomolányi Károly pompásan fejlődött fücska,

PANCEL LAJOS és **JUHÁSZ JOZSEF** „Zörgötnék az ablakon...” című filmjének Szabadkán és Újvidéken volt az ősbemutatója, ahol igen nagy sikert aratott. Az új magyar filmek, melynek zenéjét Buday Dénes szerelte, pesti bemutatója előreláthatólag a jövő szezonban lesz.

SOMLAY ARTUR szeptemberben kezdi huszadi vizsgázházát szezonját. A színház díszes külsőségei keretében ünnepli a nagy színi jubileumát és ebből az alkalomból, mintegy ajándékképpen a magyar közönségnek, Shakespeare Lear királyát újítja fel Somlay Arturral a címszerepben. Ez a felújítás különben a legnagyobb művész esemény lesz.

AZ ORSZÁGOS IRODALMI ÉS MŰVESZETI TANÁCS a vallás-és közoktatásügyi miniszter megbízásából június hóban rendezel meg a budapesti Múcsarnokban

falu rosszsa” Göndör Sándorral érdemelte ki kortársainak majdnem egyhangú ítéletét.

CLEMENTIS ERVIN, a kitűnő fiatal író „Hová parancsol?” címmel új regényt írt. Az író egy nagy hófokú szerelemet dolgozott fel regényében, melynek cselekménye Velencében játszódik le.

A SZÍNESZKAMARA választmánya legutóbbi ülésén felvette a tagok sorába Szellay Alizt, Hertelendy Hannát, Hertelendy István író és újságíró feleségét és Ujlaky Irént.

LEVENTE-ZENEKAR alakult Naszvadon, a komárommegyei községben. A honvédség támogatása segítette a mozgalmat, Kozák Lajos leventekarnagy képezi ki a lelkes ifjakat Németh Ferenc igazgató-tanító irányításával, aki nagy buzgalommal és szakértelemmel dolgozik a siker érdekében.

a VII. nemzeti képzőművészeti kiállítást.

BALOGH JENŐ titkos tanácsos, ny. igazságügyi miniszter, a magyarországi református egyház országos zsinatának és egyetemes konventének világi elnöke, a dumantóli egyházkerület főgondnoka, felsőházi tag, a napokban töltötte be életének 80. évét. Mint tudós, politikus, államférfi és egyházkormányzó nagy pályát futott be. Egyik legújabb és legigazibb képviselője a kávinista puritanizmusnak, a „világi pap” eszményi megtestesülése. A halkszavú aggyaggyant ismerősei és tisztelői elhalmozták jókívánságaikat.

HIMEN-HÍREK. Toronyi Ilonát eljegyezte vitéz Kiss János, Budapest — Farkas Juliánka Angela és Fogarasi János MAV tiszt örök hűségét esküdött a főleközállási rk. templomban. — Garamvölgyi Aranka, Szarvas és Bacsó Károly áll. tanító. Barkaszo, házasságot kötött Szarvason.

ÚJ KISMAGYAROK.

Dr. Rurik Imre városi aljegyző és neje Szvetnik Mária Evának, Rákospalota, Péter Pál kislfiuk született. — Gira Ferenc ig. kántortanító és felesége Vincze Stefánának, Jászfalva, Tibor Károly Zolt kislfiuk született. — Durczy István hadnagy és neje Szijártó Erzsébet Piroskának, Sárboárd, Pistukájuk mellé Balázs Gábor kislfiuk született. Keresztszüllők: Havasi István MAV-főtiszt és felesége Szijártó Margit, Pécs. — Mozga József áll. tanító és neje Balogh Erzsébetnek, Halmi, Enikő Éva kislfiuk mellé Zoltán Csaba kislfiuk született. Keresztszüllők: Mozga Zoltán gimn. tanár és neje Bodor Jolika, Balassagyarmat. — Ifj. Deés József és nejenek, Esztergom, Imre és Ferenc kislfiuk mellé Józsikájuk született.

Kardos Józsefné és kislfia Lacika, Raja

Demény Sándor és Drégelyi Ilonka jegyesek

HÁZTARTÁS

CSONTLEVES. ½ kiló levescsontot megfelelő vízzel, zöldséggel és sóval 2 óráig főzünk. Négy burgonyát meghámozunk, kockára vágjuk és a 2 órai fővés után a levesbe tesszük és addig főzzük, míg teljesen elfő. Egy kanál zsírral híg, világos rántást készítünk, késhegynyi apróra vágott zöldpetrezselymet adunk bele, levessel feleresztjük, felfőzzük és a sült borsókákra rászűrjük.

POFÉZNI. Vékonyra szelt zsemlyét tejszínnel áztatunk. Két szelet közé teszünk velőt, amelyet úgy készítünk el, mint a vesevelőt szokás. Lisztbe, tojásba, morzsába megmártjuk és forró zsírban kisütjük. Sóskafezelékkel tálaljuk.

RÁCHAL. Pontyot veszünk, megtisztítjuk, belét kivesszük, jól megmossuk, bevagdossuk, azután megsózzuk, törött borssal kissé meghintjük. 4 fej vöröshagymát apró kockákra vágunk és félmarék apró petrezselyemmel vegyítve, a halra addig dörzsöljük, míg a keveréket beveszi. A halat két kis fácska segítségével felállítjuk, fagyos zsírral bekenjük és szép pirosra sütjük.

BORJÓPECSENYE. Borjúcombot besózzunk. Egy lábosháza zsírt teszünk, rá karikára vágott vöröshagymát és a húst ráhelyezzük. Öntünk alá kevés vizet és fedő alatt puhára pároljuk. Szép pirosra megpirítjuk, öntünk alá két deci tejfelt és felforraljuk. Tálaláskor vékonyan felszeleteljük és a levét ráöntjük.

POLENTA. Ahány tojásból készítjük, annyi deci tejfelt és lisztet kell hozzá venni. A lisztet a tejfellel lassan elkeverjük és azután adjuk bele a tojások sárgáját, megfelelő mennyiségű sót és végül a tojások fehérjéből vert kemény habot. Egy formát zsírral kikenünk, beleöntjük, ¾ órán át gőzben főzzük, azután kiborítjuk, reszelt sajttal és olvasztott vajjal leöntjük.

BURGONYAFÁNK. 21 deka lisztet, 21 deka héjában főtt, áttört burgonyát, 3 tojás sárgáját, 7 deka vajot, sót, 1 deka, kevés tejszínnel feloldott élesztőt s ha szükséges, még annyi tejet adunk hozzá, hogy pogácsakeményiségű tésztát kapjunk. Gyúródeszkán jól eldolgozzuk és langyos lábossal letakarva, másfél órára pihenni tesszük. Ez idő eltelté után nyújtjuk ki 2 ujjnyi vastagságra, szaggassuk ki fánkiszűrővel és zsírban süssük ki mindkét oldalán. Forrón tálaljuk.

BEFŐZÉS

EGRES NYERSEN ELTÉVE. Szükszárú, tiszta és mosás után jól kiszáritott üvegekbe az egészséges egrest berakjuk, az üveget bedugjuk és forró szurokba mártjuk a száját. Hűvös helyen két évig is eltartható benne az egres. Ribizli is ugyanígy lehet eltenni.

SPARGA TELIRE. Egyenes, szép, vastagszálú spárgát megtisztítva, kevés sóva és cukorral megfőzünk, de nem egész puhára. Ha megfőtt, hosszában üvegekbe rakjuk, a levével, melyben főztük, teleöntjük. Ezután erősen kifőzzük.

RINGLÓ GŐZBEN FŐZVE. A ringlót 4-5 helyen kötöttével megszurkáljuk. Ecetes vizet forralunk és mikor jól forr, a ringlókat beletesszük, de csak éppen, hogy felforrjon vele. Rögtön kiszedjük, hideg vízbe tesszük, a vízből szitára, hogy lecsurogjon a víz róla. Azután üvegekbe rakjuk és hideg vízben feloldott cukrot öntünk rá. Lekötjük és vigyázva főzzük ki, mert hamar elfő.

ÉTREND

JUNIUS 1-10-ig:

- 1. CSÜTÖRTÖK.** Ebéd: póréleves, töltött felső, zöldborsó fezelék. Vacsora: kirántott burgonyakroket, fejjessaláta.
- 2. PÉNTEK.** Ebéd: spárgaleves, darakocka. Vacsora: zöldséges máglya, szeletekben sült burgonya, fejjessaláta.

- 3. SZOMBAT.** Ebéd: Francia burgonyaleves, rizsfelfújt. Vacsora: párizsi, liptói, retek.

- 4. VASARNAP.** Ebéd: tyúklevés, hús átsütve, borsó párolva, rétes. Vacsora: magyar sonka tormával, liptói, retek.

- 5. HÉTFŐ.** Ebéd: zsemlyeleves, rizottó, fejjessaláta. Vacsora: burgonyalángos, kompót.

- 6. KEDD.** Ebéd: zöldségleves, tűzdeit nyelv, parajfezelék. Vacsora: tojásogluska, fejjessaláta.

- 7. SZERDA.** Ebéd: tarhonyaleves, izospala-szinta. Vacsora: halpaprikás galuskával.

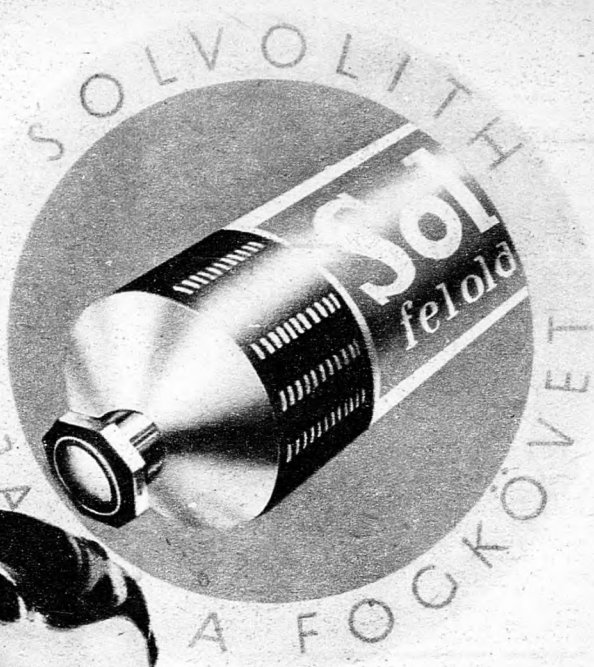
- 8. CSÜTÖRTÖK.** Ebéd: sóskafeles, töltöttgalló, burgonyapüré, fejjessaláta, Stefánia-költes. Vacsora: szárász kolbász, liptói, retek.

- 9. PÉNTEK.** Ebéd: egresleves, kirántott fészkelés szelet, fejjessaláta. Vacsora: gombás, tarhonyakörítés.

- 10. SZOMBAT.** Ebéd: meggye leves, töltöttkál-larabé. Vacsora: burgonyapárikás kolbásszal, fejjessaláta.

Solvolith fogkrém

A HÍMES RUHA

Irta: L. Ady Mária

2.

Hej! az a kétzép szem mekkorát villámlott!
— Hát mit gondolsz, hogy én ily csúf-
ságot elűrhök csak azért, hogy királyné le-
gyek?! Vagy így, ahogy most lát, vagy sehogy
sem megyek!

— Ezt a grúnyát még a dédanyám tervezte,
nagyanyám szőtte és anyám himezgette, Holmi
cifra rongyért én el nem cserélem: hiszen ab-
ban úgyis megölne a szégyen!

Hát nehéz eset volt a futár számára (bele is
szúrt a bajusza, szakálta!). De, mert a lány
szép volt és eladó éppen: helyét csinált neki
mégis a nyergében. Ha baj lesz belőle, tartja
ő a hátát. A fránya vigye el a makacs leányát.
No... elkészült Rózsa az édesanyjától, el a
harminc cserep muskátli virágtól. Borjútól, bá-
ránytól, macskától, kutyától, legutóljára a bó-
bitás tyúkjától.

Hej! hogy hullott érte öreg anyja könnye!
— Bús bánata váljék vigadó örömré, édes
anyám, lelkem! Visszajövök kendért s aranyos
hintóban szállítom el innét! — Így vigasztal-
gatta s megcsókolta százszor. (Ám az ő köny-
nye is hullott, mint a zápor.)

Elindultak. Két nap s két éjjel vágtattak. No,
nézték is őket, ahol elhaladtak. Pedig a lányt
sarkigérog köpeny fedte, hogy por, eső, napfény
kárt ne tegyen benne.

Harmadik napon, egy madárdalos reggel,
megérkeztek végre. Vidám lánysereggel volt
már telistele a palota parkja. Furcsa egy sereg
volt: dalos, hangos, tarka. Zizegett a seiyem,
suhogott a bársony; ékszerük villantak meg a
nap sugaron.

Rózsa batorsága bezeg alábbszállott, mikor
anyai pompás versenytársát látott.
— Ne menjünk előre, húzódjunk csak hátra!
Még rossz néven venné a sok puccos dáma, ha
közibük állnánk! — Így szólt a futárnak s ledült
árnycékába egy vén platánfának.

Nemsokára kürtöző harsant, zene zendült. A
vig tere-tere azon nyomban elült.
Makulátlan fehér, karcsulábú méhen, a ki-
rályfi jött meg délcegen, kevélyen. Mellette
aranyos hintóban a király. Köröttük testőrök,
meg sok cifra lakáj.

Hej! a lányok szíve milyen nagyot dobbant!
Villámgyorsan ki-ki a helyére onost s azon
mesterkedett, hogy őt vegye észre a dali ki-
rályfi s fényes testőrsége.

Rózsa nagyszerényen ült a vén tölgy alján.
Am kezdte belátni, hogy egy kicsit balgán
cselekedett, mikor így elvonult hátra. Hisz itt
a királyfi soha meg nem látja.

A futár is elment, hogy dolgához lásson s
így nem volt senkije, akivel szót váltson.

Közben a királyfi leszállott a lóról: kiszállt
a király is az arany hintóból. Sátor alatt őket
fényes tónuszok várta s udvari emberek
nyüzsgő sokasága.

Zenezsóra — mint a patakviz folyása — meg-
indult a lányok díszfelvonulása.

Rózsa a helyéről látta az egészet s mon-
daniom se kell, hogy a szíve nehéz lett. Hisz —
ha be is merne állani a sorba — napok telte-
nek el, míg ő kerül sorra. Lehetetlenség, hogy
addig ne akadna a sok szép lány között meg-
felelő ara. Ő, minék is jött el erre a nagy
útra? Bárcsak ott lehetne jó anyjánál újra!

A trón előtt már vagy száz leány elépett.
Amde a királyfi rájuk alig nézett. A legsze-
bet is csak meg sem szólította s a kert már
olyan volt, mint a tűzhányó pokla.

Egyszerre nagy zavar, kavarodás támadt:
Az öreg király a hőstől elbágyadt s mint
egy nagy híztes-zsák, úgy hullott előre. Azt
hitték a lélek kiszállott belőle.

— Vízet! — kiáltotta valaki riadtan. Rohant
a lakáj-had azon pillanatban. De a tömeg
sűrű, a palota messze... Mindenki óbigat,
jajgat, fejt vesztve.

Rózsa tulipános kis agyag korsója ott hevert
a földön. Gyöngyös a szopója a friss forrás-
viztől, mellyel telemerete, mielőtt belepett a pa-
lotabertbe. Nem is gondolkozott, csak kezébe
kapta s megindult az úton, rohanvást, szaladva.
Zörgött a színes gyöngy nyakába, hajába, a
sok szép pántlika libegett utána.

Szemvilában s ott volt a király sátrában s le-
omlott mellette léleket-fogytában.
Majd — mielőtt bárki más megrette volna —
a forrásviz gyöngyöt arcába locsolta. Halánté-
kát, kezét, szívét dözsölgötte. A tömeg der-
medten állott körülötte.

Fáradozásának meg is lón jutalma: lassan
szinesedett az őz király arca. Majd egy mély
sóhajjal fenyitotta szemét.

— Hol vagytok? — kérdezte s ámulva nézett
szét.

— Hol vagytok s ki vagy te, szépséges kis-
lányom?

A királyfi felelt: — Felséges Királyom! Ha
beleegyezlek, ő lesz a jegyesem. Véle az uraimat
megosztom szívesen. Mert nemcsak szép, jó is
s népem közül való. Igazi nemzeti királynénak
való! S ha már így együtt van e bájos szok-
nyás had: ne küldjük el mindig, üljünk lakodat-
mat!

Amint mondta, úgy lett: lakodalmat ültek.
A Rózsa anyját aranyhintót küldtek.
S ami legnagyobb: a dámák serege, át-
öltözött nyomba népi viseletbe. S azután úgy
jártak: száza himű ruhában, gyöngyös fejkötő-
ben, pántlikás pártában.

Idegen holmiért pénzt dehogyis adtak! Bol-
dog lett a király és a népe gazdag!

VÉGE

LESZ MEG JÓ VILAG...

Nem lesz nálunk mindég
ilyen nagy szegénység!
Ki s be jár az ajtó
Majd a szegény népség.

Nem lesz mindég ilyen
örös minden bendő,
Elmúlik majd egyszer
A hű szűkzestendő.

Ihaj-csuhaj! lesz még
Nálunk lakodalom,
Bemáskák a Bőség
A törött ablakon.

Gazdagság és Jómód
Együtt járja táncát,
Nyakunkba akasztják
A Boldogság láncaát.

Kolbászból fonjuk majd
Házunk kerítését,
Félmázsás sonkába
Töri Gabi kését!

Kristályenkor fedi
A kerti utakat,
Borral töltjük színg
Az összes kutakat.

Hogy mindez mikor lesz?
Majd egyszer, kis csacsak!
Törtés esznek akkor
A kutyák s a macskák.

Sült galamb repül be
A kémény tetején
S mindenki tótárgast
Alhat majd a fején!

ACS FERENCNE

NEHEZ FELADATOKKAL

könnyebben birkózik meg az Ovomaltine-t fogyasztó gyermek.

Székesfővárosi elemi iskolákban vég-
zett összehasonlító vizsgálatok azt
mutatták, hogy az Ovomaltine-val táp-
lált gyermekek nemcsak testi fejlődé-
sükben hagyják el társaikat, hanem
szellemi téren is meglepő gyors elő-
menetelt tanúsítanak.

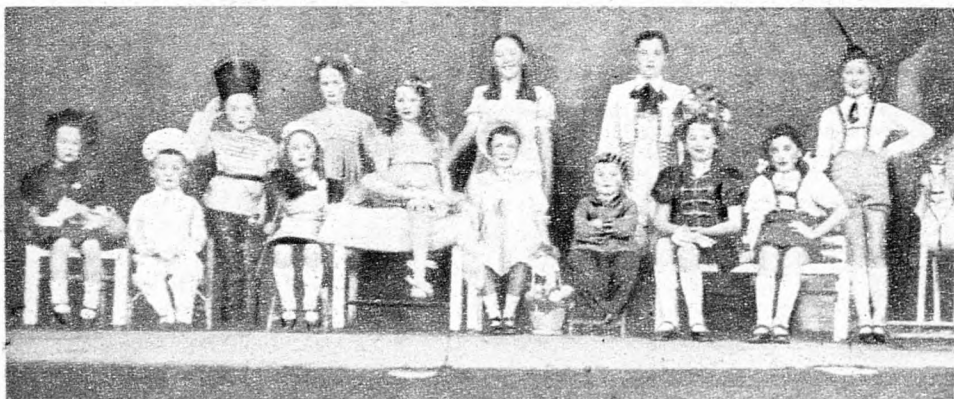
Ovomaltine biztosítja az iskolás gyer-
meknek azt az erőtbőletet, amelyre
különösen szüksége van. Fokozza az
ellenállóképességet meghűléses beteg-
ségekkel szemben.

Egy-két csésze jóízű Ovomaltine
reggelire-uzsonnára megadja az egész-
séges szervezet testi és szellemi gyara-
podásához szükséges táperőt. A jól táp-
lált gyermek átviszi duzzadó energiá-
ját a felnőtt korba.

Az Ovomaltine-t főzni nem szabad.
Friss tejből, tojásból kakaóból és malá-
tából készül.

OVOMALTINE HATÁS CSAK OVOMALTINE-TŐL ÉRDESELT!

Kedves Kispajtásaink, részletes póstát a kö-
vetkező számban kaptok. Addig is szeretettel
őlel mindnyájatokat Eta néni és Elek bácsi.

Keszthelyi gyerekek, mint a »Babavásár« szereplői

Lugossy Zsuzsika és Lacika, Keszthely
a »Babavásár«-ban

Kertkultúra

SZERKESZTI: SZILÁGYI JÓZSEF
BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KERTÉSZETI IGAZGATÓJA

KERTÉSZETI ÜZENETEK

»Páfrány.« A növény latin neve: Nephrolepis, leveleit pajzstetvek támadták meg. A sárga foltokat ezeknek a kártevőknek a szívása okozza. Védekezésül ajánlatos az erősen fertőzött öreg levelek eltávolítása, a fiatal levelekről pedig — mivel csupán egy növényről van csak szó, — hegyes pálcikával, vagy kötővel távolítsuk el a pajzstetveket. A páfrány szereti ugyan a párateltséget, de a cserépből esetleg meggyülemelő nedvesség túltengését nem, mert ez a gyökerek rothadására vezet. Szabályszerűen csak akkor szabad megöntözni a növényeket, ha földjük száradni kezd, éppen ezért nem lehet az öntözést kétnaponként végezni, vagy erre a napokra kijelölt öntözési szabályt megállapítani, mert az öntözés nem a napok számától, hanem attól függ, hogy száraz-e a növény talaja, vagy nem.

A Nephrolepis trópusi éghajlat alól származik, páratel levegőt és 18–20 C fok fűtött szobahőmérsékletet kedvel. A lakásban tartott páfrány egyidő után üdéséget elveszti, mert a szoba száraz levegőjét alig tudja megváltoztatni. Segíthetünk némileg a bajon az öntözéscsészébe helyezett kavicsokkal, erre állítjuk a növény cseréjét és a kavicsokat állandóan nedvesen tartjuk, de ezzel az üvegház páratel levegőjét meg sem tudjuk közelíteni.

Kertészetekben spóráról és az indákon fejlődő kis növényekről szaporítják. Legjobb eljárás az, hogy nyáron a külről növényházak asztalára langyos melegtalpat készítsünk és az idehelyezett tápdús, átérészt talajba — lombföld, lösz, mörföld, homok, kevés szaruforgács keveréke — kiültetjük az öreg növényeket. A házat mérsékelten árnyékoljuk, páratel ten tartjuk de a páfrányok leveleit sohasem permetezzük meg, hanem még az öntözésnél is óvatosan járunk el, a párateltség biztosítására csak az utakat és a falakat locsoljuk gyakrabban. A száraz levegőben elszaporodik a páfrányok a veszedelmes kártevője, a sárga thripsz és tönkreteszi a növényeket. Amikor már elég nagyra nőttek az indákon fejlődő növények, kis cserépkébe vagy ládába ültetjük zárt szekrényben árnyékosan, melegen tartjuk, ahol a cserépből meggyökeresednek és tovább neveljük. Ezek az indákról szaporított növények a következő évben eladható példányokká fejlődnek.

A. D.-né, Pestszentlőrinc. A késői fagyok elmúltja után elültetjük a paprikát, paradicsomot, tojásgyümölcsöt és ha cserépből előneveltünk, — hogy korábban teremjen — tököt, dinnyét, uborkát, stb., most már azokat is kiültetjük állandó helyükre. Az ültetésre legjobb borult vagy esős időt választani, szeles, napos időben csak jól beöntözött talajba ültetünk és a palántákat azonnal be kell jól iszapolni. A paprikát mindig kettesével kell ültetni, mert így a beporzás kölcsönös, eredményesebb s bővebben terem. A paprika — éppen úgy, mint a káposztafélék — sok vizet kíván, felelőre öntözni a megtermékenyítő virágpór lemosása miatt nem ajánlatos, ezért bakházakat készítsünk és a fősztornában vezetett vízzel árasztásos módszerrel öntözzük. A fősztornának és az ágyaknak ereszténeket kell lenni.

A káposztaféléket — a lepkék, bolhák, tetvek elriasztása miatt is — jobb felülről tömlővel öntözni, vagy ha ezeket is bakházak ágyakba ültetjük, a fősztornára elzárásával képzett kis gödrökből öntözőleppáttal öntözhetjük.

A paradicsom nem igényel sok nedvességet, inkább csak huzamosabb szárazság idején kell megöntözni. A karókat 1x1 méter sor- és tömölésre már az ültetés előtt beverjük, a paradicsom helyét fészektárgyával látjuk el. Palántázásra legjobbak a tűzelt, jó gyökérszettel rendelkező erős növények, a nyúlott, gyenge palántákat ferdén fektetve ültetjük, így a földben meggyökeresedik a száruk és gyorsan erőre kap.

A melegebb idő beálltával, különösen akkor, ha bőven van eső, a gyomok is erősen elszaporodnak, állandó gyomlálással és kapálással tartuk tisztán a zöldségkertet.

B. J.-né, Balatonszéplak. A gyümölcsfák harmadik permetezését elvirágzás után 10–12 nap múlva kell végrehajtani. Az alma-, körte- és birsajtákat akkor permetezzük, amikor még a kis gyümölcsösök csészelevelei nincsenek összecuszkódva, arzenes bordóírével, vagy arzenes mészkénlével. (100 liter 1 százalékos bordóíréhez vagy nyári hígítású mészkénléhez egynegyed kiló arzéntartalmú szert keverünk.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

A Magyar Nők Lapja szerkesztősége útján a bombakárosultak részére ö. v. Sámuel Antalné 5 pengőt küldött. A nemes szívű adományt rendeltetési helyére juttattuk.

Ahova a sors állított. Tárja fel őszintén tirkát s mi bátran szembenézünk vele, hogy őnt megszabadítsuk kétfelétől. Nem tudjuk, könnyű lesz-e vagy nehéz a számadás, igyekeznünk fogunk megbirkózni vele. Ha nem két volna szigorú diszkréciót, enélkül is a legmesszebbmenő megnyugtathatjuk.

B. Mária. Megrázó tragikus képet őriz emlékezetében érettségijével egyidőben fővárosunkat és otthonát ért első légitámadásról. Mikor írunk a bombázásról és képből is bemutatjuk a tragédia színhelyét, nem tudjuk, hogy egyik előfizetőnk otthonát követelték aidozatul. Isten kegyelme volt Önökkel, hogy életük épségben megmenekült. Megörizzük a levelet, mint ennek a szörnyűséges világtársztrófának vadozó és erős hitű dokumentumát. „Bejelentem, hogy a magyar postás a mi házunkba sem tudta elhozni a Magyar Nők Lapja legutóbbi számát. A fővárosra hullott első bombákból nekünk is jutott s az az egy bomba 20 ember életét, köztük két csópp gyermekét és nyolc család otthonát temette a romok alá. Hogy hogyan néz ki a házunk? — a bombázott Budapestről közölt képek közül az első kettő azt mutatja. Akkor délelőtt készült az érettségire és előbb „érettségiztem”, mint gondoltam volna. Isten megengedte, hogy családukat nem ért baj. A „második érettségi” is lezajlott. Nem volt ballagás, nem hangzottak el búcsúzó és búcsúztató beszédek, de ennek az érettséginek az emléke mégis kitörülhetetlenül marad meg, mint a legzebb békebell érettségi emlék. „A bölcsőt ringató kezek a világot irányítják”: ennek a gondolatnak a tudatában hagytuk el az iskolapadot és most már mi is részt kérünk az életből. Nem szabadságban, illetve szabadságban akarunk a férfiakkal egyenrangúak lenni, hanem a jóvért vállalt építőmunkában és a jelen elviseletösbé tételében. Aki ma is csak táncol, zsúrral és szórakozással tudja az idejét „ayonítani”, az nem magyar leány”, — Akk önmel együtt indulnak el az érettségizettek feladatával az életbe, hősi elszántsággal, becsérággal, ezer áccmmal nem a békés, hanem a harcra tavezba lépnek át s alig p-lanatra tarthatják oda arcukat a verőfénynek, menniük kell tovább a

N.º 4711. TOSCA PUDER

Több, mint közönséges arcpuder
A Tosca puder több, mint különleges arcpuder: Egyesíti a legfinomabb arcpuder tulajdonságait a jó bőrpoloszer hatásával. Minden egyes puderszemcsében különleges éltető erő rejlik. A világhírű "Tosca" parfüm nagyszerű illatával illatosított finom puder kitünően tapad és egyenletesen fed. 12 finom pasztellárnyalatban fordul elő: Mindegyik arcbbőr megtalálja a megfelelő szint.

"4711" TOSCA puder alá "TOSCA" krémet!

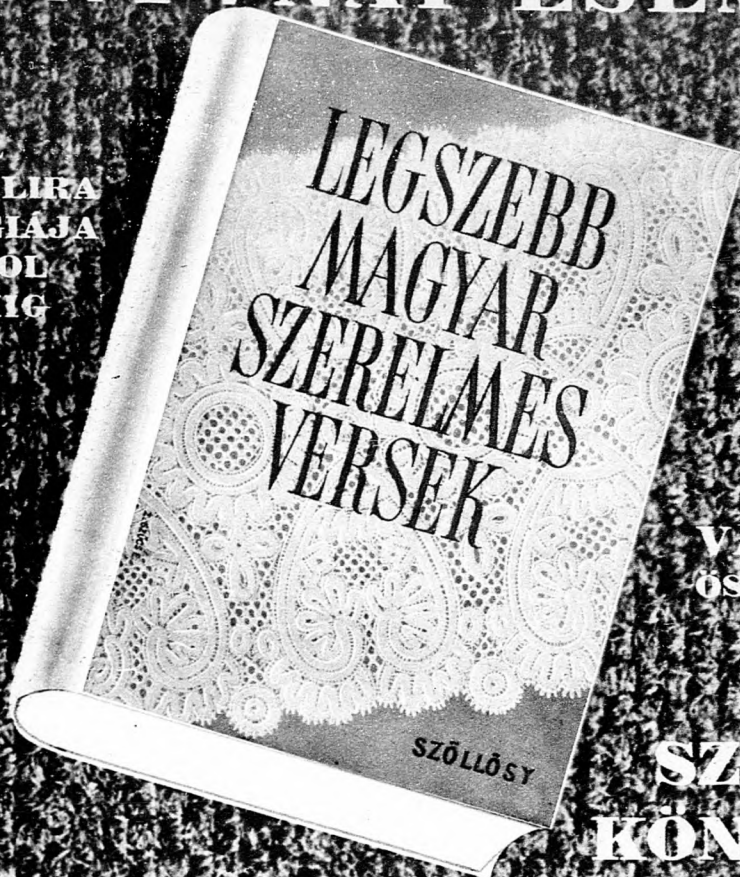
Eredeti minőségben Budapesten készült!

A KÖNYVNAPESEMÉNYE

A MAGYAR
SZERELMI LIRA
ANTHOLOGIAJA
BALASSÁTOL
NARJAINKIG

VAJDA ENIRE
ÖSSZEÁLLITASBAN

SZÖLLÖSY
KÖNYVKIADÓ

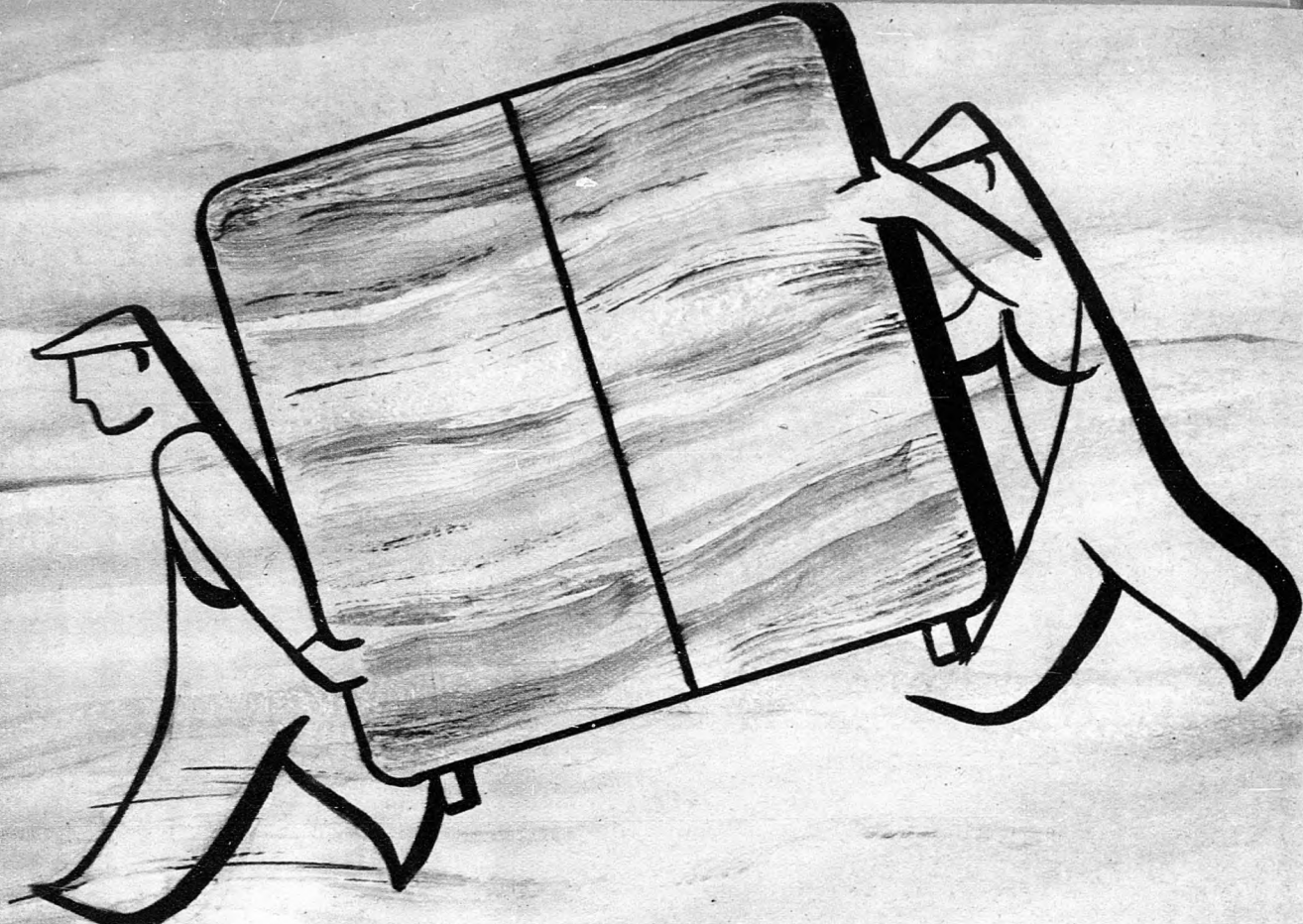
A MEFHOSZ
KÖNYVKIADÓ

A KIVÁLÓ IRÓNÓ
NAGY MÉDA

LEBILINCELŐ
REGÉNYE

KÖNYVNAPI
KÖNYVE

A

IVATCSARNOK

BUTORT

egy életre veszi!...

BUDAPEST, VII, RÁKÓCZI-ÚT 70-76